

Geneven III sopimus

Johdanto

[Humanitaarinen oikeus](#)

[Finlex](#)

Geneven III sopimus sotavankien kohtelusta 12 päivältä elokuuta 1949.

Allekirjoittaneet niiden hallitusten täysivaltaiset valtuutetut, jotka ovat olleet edustettuina Genevessä 21 päivästä huhtikuuta 12 päivään elokuuta 1949 kokoontuneessa, sotavankien kohtelusta Genevessä 27 päivänä heinäkuuta 1929 tehdyn sopimuksen tarkistamista varten kutsutussa diplomaattisessa konferenssissa ovat sopineet seuraavasti:

I osa.

Yleiset määräykset.

1 artikla.

Sopimuksen noudattaminen.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan tätä sopimusta ja saattamaan sen noudatetuksi kaikissa olosuhteissa.

2 artikla.

Sopimuksen soveltaminen.

Tätä sopimusta on, mikäli kysymys ei ole rauhan aikana voimaan tulevista määräyksistä, sovellettava, kun julistetaan sota tai syntyy muu aseellinen selkkaus kahden tai useamman Korkean sopimuspuolen välillä, vaikka jokin niistä ei olisikaan tunnustanut sotatilaa.

Sopimusta on niinkään sovellettava, kun jonkin sopimuspuolen alue tai osa siitä on vallattuna, vaikka valtaus ei kohtaakaan sotilaallista vastarintaa.

Jos selkkaukseen joutunut valta ei ole osallinen tähän sopimukseen, pysyvät sopimukseen osalliset vallat kuitenkin keskinäisissä suhteissa sidottuina siihen. Lisäksi ne ovat siihen sidotut sanottuun valtaan nähden, jos tämä hyväksyy sopimuksen määräykset ja soveltaa niitä.

3 artikla.

Kansainvälistä luonnetta vailla olevat selkkaukset.

Kun jonkin Korkean sopimuspuolen alueella syntyy aseellinen selkkaus, jolla ei ole kansainvälistä luonnetta, kukin selkkaukseen osallisista on velvollinen noudattamaan ainakin seuraavia määräyksiä:

1) Henkilöitä, jotka eivät suoranaisesti ota osaa vihollisuuksiin, heihin lukien aseellisiin voimiin kuuluvat, jotka ovat laskeneet aseensa, sekä ne, jotka ovat joutuneet taistelukyvyttömiksi sairauden, haavoittumisen, pidättämisen tai muun syyn johdosta, on kaikissa olosuhteissa kohdeltava inhimillisesti tekemättä mitään epäsuopeata erottelua rodun, värin, uskonnon tai uskomuksen, sukupuolen, syntyperän tai omaisuuden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella.

Sen takia ovat ja pysyvät, aikaan ja paikkaan katsomatta, mainittujen henkilöiden suhteen kiellettyinä:

a) henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat loukkaukset, erittäinkin murha kaikissa muodoissaan, silpominen, julmuutta osoittava piteleminen ja kidutus;

b) panttivangiksi ottaminen;

c) henkilökohtaisen arvon loukkaukset, erittäinkin nöyryyttävät ja alentavat kohtelut;

d) tuomiot, joita ei ole antanut sellainen tuomioistuin, jonka toimintaan liittyvät sivistyskansojen välttämättömiksi tunnustamat oikeudelliset takeet, ja teloitukset, jotka pannaan täytäntöön sellaisen tuomioistuimen edeltävättä ratkaisutta.

2) Haavoittuneet ja sairaat on kerättävä ja niitä on hoidettava.

Puolueeton ihmisystävällinen järjestö, sellainen kuin Punaisen Ristin kansainvälinen komitea, saa tarjota palveluksiaan selkkauksen osapuolille.

Selkkauksen osapuolet tekevät toisalta voitavansa saattaakseen erikoissopimuksin voimaan tämän sopimuksen muut määräykset joko kokonaan tai osittain.

Edellä olevien määräysten soveltamisella ei ole vaikutusta selkkauksen osapuolten oikeudelliseen asemaan.

4 artikla.

Sotavangit.

A. Sotavankeja tämän sopimuksen tarkoittamassa merkityksessä ovat henkilöt, jotka johonkin seuraavista ryhmistä kuuluvina ovat joutuneet vihollisen valtaan:

1) selkkauksen osapuolen aseellisissa voimissa palvelevat sekä ne, jotka palvelevat sanottujen aseellisten voimien osana olevissa miliisijoukoissa tai vapaaehtoisjoukoissa;

2) henkilöt, jotka palvelevat muissa jollekin selkkauksen osapuolista kuuluvissa ja oman alueensa, vaikka se olisi vallattukin, ulko- tai sisäpuolella toimivissa miliisi- tai vapaaehtoisjoukoissa, järjestettyjen vastarintaliikkeiden joukot niihin luettuina, mikäli nämä miliisi- ja vapaaehtoisjoukot, sanotut vastarintaliikkeet mukaan lukien, täyttävät seuraavat ehdot:

a) niillä on johtajana alaisistaan vastuussa oleva henkilö;

b) niillä on määrätty ja välimatkan päästä erotettava tunnusmerkki;

c) ne kantavat aseitaan avoimesti;

d) ne mukautuvat sotatoimissaan sodan lakeihin ja tapoihin;

3) sellaisissa säännöllisissä aseellisissa voimissa palvelevat, jotka osoittavat kuuliaisuutta hallitukselle tai vallanpitäjälle, jota pidättäjävalta ei ole tunnustanut;

4) aseellisia voimia seuraavat ja niihin suoranaisesti kuulumattomat henkilöt, kuten sotilaslentokoneiden miehistöön luettavat siviilihenkilöt, sotakirjeenvaihtajat, tarvikkeiden hankkijat, työyksiköissä tai aseellisten joukkojen hyvinvoinnista huolehtivissa palveluskunnissa palvelevat, edellyttäen että he ovat saaneet siihen luvan niiltä aseellisilta voimilta, joita he seuraavat ja jotka puolestaan ovat velvolliset antamaan heille todistukseksi siitä liitteessä olevan mallin mukaisen henkilökortin;

5) ne, jotka palvelevat kauppalaivaston miehistöissä, heihin lukien laivanpäälliköt, luotsit ja oppilaat, ja selkkauksen osapuolten siviililentokoneiden miehistöt, elleivät puheena olevat henkilöt saa osakseen edullisempaa kohtelua muiden kansainvälisen oikeuden määräysten perusteella;

6) valtaamattoman alueen väestö, joka vihollisen lähestyessä tarttuu omasta aloitteestaan aseisiin taistellakseen maahan tunkeutuvia joukkoja vastaan ja ennättämättä järjestäytyä säännöllisiksi aseellisiksi voimiksi, edellyttäen että aseiden kantaminen tapahtuu avoimesti sekä noudattaen sodan lakeja ja tapoja.

B. Tämän sopimuksen mukaan sotavangeille tulevasta kohtelusta pääsevät niinkään osallisiksi:

1) vallatun alueen aseellisiin voimiin kuuluvat tai kuuluneet henkilöt, jos valtaajavalta tämän kuulumisen perusteella, vaikka se olisikin heidät alussa vapauttanut niin kauan kuin vihollisuudet jatkuvat vallatun alueen ulkopuolella, pitää välttämättömänä ryhtyä heidän eristämiseensä, erittäinkin milloin nämä henkilöt ovat tehneet tuloksettomaksi jääneen yrityksen liittyäkseen jälleen niihin joukkoihin, joihin he ovat kuuluneet ja jotka ovat taistelemassa, tai milloin he ovat jättäneet noudattamatta eristämistä tarkoittavan kehoituksen;

2) johonkin tässä artiklassa lueteltuun ryhmään kuuluvat henkilöt, jotka puolueettomat tai ei-sotaikäyvät vallat ovat ottaneet alueelleen ja jotka nämä ovat velvolliset eristämään kansainvälisen oikeuden nojalla, estettä kuitenkaan olematta siihen, että he saavat osakseen suopeampaa kohtelua, jota vallat katsoisivat hyväksi heille suoda, sekä niiden määräysten jäädessä lukuun ottamatta, jotka sisältyvät 8, 10 ja 15 artiklaan, 30 artiklan viidenteen kohtaan, 58-67 artikloihin, 92 ja 126 artiklaan sekä, milloin diplomaattiset suhteet ovat olemassa, toisaalta selkkauksen osapuolten ja toisaalta asianomaisen puolueettoman tai ei-sotaikäyvän vallan välillä, niihin artikloihin, jotka koskevat suojelijavaltaa. Milloin sellaiset diplomaattiset suhteet ovat olemassa, selkkauksen osapuolet, joista riippuvaisia nämä henkilöt ovat, saavat heitä kohtaan käyttää tässä sopimuksessa suojelijavalloille uskottuja toimivaltuuksia, niiden valtuuksien sen johdosta supistumatta, joita nämä vallat säännönmukaisesti käyttävät diplomatian tai konsulitoimen alalla vallitsevan käytännön tai siinä noudatettavien sopimusten perusteella.

C. Tämän artiklan estämättä on sovellettava, mitä tämän sopimuksen 33 artiklassa tarkoitetuissa lääkinnöllisen ja uskonnollisen henkilökunnan säännöissä määrätään.

5 artikla.

Soveltamisen alkaminen ja päättyminen.

Tätä sopimusta on sovellettava 4 artiklassa tarkoitettuihin henkilöihin niin pian kuin he ovat joutuneet vihollisen valtaan ja siihen saakka, kun heidät on lopullisesti vapautettu tai kotiutettu.

Jos on epäilystä siitä, kuuluuko henkilö, joka on suorittanut sodankäyntiteon tai joutunut vihollisen käsiin, johonkin 4 artiklassa lueteltuun ryhmään, sellainen henkilö saa osakseen tämän sopimuksen

mukaisen suojelun odottaessaan, että asianomainen tuomioistuin on määrännyt hänen asemansa.

6 artikla.

Erikoissopimukset.

Lukuun ottamatta sopimuksia, jotka on nimenomaan edellytetty 10, 23, 28, 33, 60, 65, 66, 67, 72, 73, 75, 109, 110, 118, 119, 122 ja 132 artiklassa, Korkeat sopimuspuolet saavat tehdä muita erikoissopimuksia kaikista kysymyksistä, jotka niiden mielestä soveltuvat erikseen järjestettäviksi. Erikoissopimuksella ei voida loukata vangeille tämän sopimuksen mukaan kuuluvaa asemaa eikä supistaa siinä heille suotuja oikeuksia.

Sotavangit pysyvät sanotuista erikoissopimuksista johtuviin etuihin osallisina niin kauan kuin tätä sopimusta on heihin sovellettava, mikäli mainituissa tai lisäksi tehdyissä sopimuksissa ei ole nimenomaan toisin määrätty tai jokin selkkauksen osapuoli heidän suhteensa ryhdy edullisempiin toimenpiteisiin.

7 artikla.

Oikeuksien luovuttamattomuus.

Sotavangit eivät missään tapauksessa voi osittainkaan luopua niistä oikeuksista, jotka heille on turvattu tässä sopimuksessa tai edellisessä artiklassa tarkoitetussa erikoissopimuksessa, mikäli sellainen on tehty.

8 artikla.

Suojelijavallat.

Tätä sopimusta on sovellettava niiden suojelijavaltain yhteisin toimin ja huolehtiessa valvonnasta, joiden tehtävänä on varjella selkkauksen osapuolten etuja. Sitä varten voivat suojelijavallat diplomaattiseen tai konsulivirkakuntaan kuuluvien henkilöiden lisäksi määrätä valtuutettuja kansalaistensa tai muiden puolueettomien valtain kansalaisten joukosta. Näiden valtuutettujen tulee olla sen vallan hyväksymiä, jonka valtapiirissä he suorittavat tehtävänsä.

Selkkauksen osapuolten on mahdollisimman suuressa määrin helpotettava suojelijavaltain edustajien ja valtuutettujen tehtävän täyttämistä.

Suojelijavallan edustajat ja valtuutetut eivät missään tapauksessa saa mennä heille tästä sopimuksesta johtuvaa tehtävää ulommaksi; heidän on varsinkin otettava huomioon, mitä sen vallan turvallisuus, jonka valtapiirissä he suorittavat tehtävänsä, ehdottoman välttämättömästi vaatii.

9 artikla.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean toiminta.

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä sitä ihmisystävällistä toimintaa, johon Punaisen Ristin kansainvälinen komitea tai muu puolueeton ihmisystävällinen järjestö selkkauksen asianomaisten osapuolten siihen suostuessa ryhtyy suojellakseen sotavankeja ja antaakseen heille apuaan.

10 artikla.

Suojelijavaltain sijaiset.

Korkeat sopimuspuolet saavat milloin tahansa sopia, että tämän sopimuksen mukaan suojelijavallalle kuuluvat tehtävät uskotaan kansainväliselle järjestölle, joka pystyy täysin takaamaan niiden puolueettoman ja tehokkaan täyttämisen.

Jos sotavangit syystä tai toisesta eivät saa tai eivät enää saa etua suojelijavallan tai 1 kappaleen mukaisesti sen tehtävien suorittajaksi määrätyn järjestön toiminnasta, on pidättäjävalta velvollinen pyytämään puolueetonta valtiota tai sanotunlaista järjestöä ottamaan huolehtiakseen tehtävistä, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat selkkauksen osapuolten määräämälle suojelijavallalle.

Ellei suojelua voida täten turvata, on pidättäjävalta velvollinen pyytämään ihmisystävällistä kansainvälistä järjestöä, kuten Punaisen Ristin kansainvälistä komiteaa, ottamaan huolehtiakseen tämän sopimuksen mukaan suojelijavalloille kuuluvista ihmisystävällisistä tehtävistä tai vastaanottamaan, tässä artiklassa määrätyin edellytyksin, sellaisen järjestön tarjoamat palvelukset.

Jokaisen puolueettoman vallan tai jokaisen järjestön, joka on edellämainitussa tarkoituksessa vastaanottanut asianomaisen vallan pyynnön tai itse tarjonnut palveluksiaan, tulee toiminnassaan olla tietoinen vastuustaan sitä selkkauksen osapuolta kohtaan, josta riippuvaisia tämän sopimuksen suojelema henkilöt ovat, ja sen tulee esittää riittävät takeet pystyvyydestään kysymyksessä olevaan tehtävään ja sen tasapuoliseen täyttämiseen.

Edellä olevista määräyksistä ei voida poiketa sellaisten valtojen keskeisin erikoissopimuksin, joista toisen neuvotteluvapaus on, vaikkapa vain ohimenevästi, toista valtaa tai sen liittolaisia kohtaan rajoitettu sotatapahtumien johdosta, varsinkin milloin sen alue tai olennainen osa siitä on vallattu.

Tässä sopimuksessa oleva maininta suojelijavallasta tarkoittaa myös järjestöjä, jotka tässä artiklassa tarkoitettussa merkityksessä astuvat sen sijaan.

11 artikla.

Sovittelumenettely.

Erimielisyyden selvittämiseksi tarjoavat suojelijavallat hyviä palveluksiaan aina, kun katsovat sen tarkoituksenmukaiseksi suojeltujen henkilöiden edun kannalta, erittäinkin milloin selkkauksen osapuolet ovat erimielisiä tämän sopimuksen soveltamisesta ja tulkinnasta.

Tässä tarkoituksessa kukin suojelijavalloista voi, selkkauksen osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, ehdottaa osapuolille heidän edustajiensa ja erityisesti niiden viranomaisten kokousta, joille huolenpito sotavangeista kuuluu, kokouspaikan saattaessa olla puolueettomallakin, soveliaasti valitulla alueella. Selkkauksen osapuolet ovat velvolliset ottamaan varteen niille tässä kohden tehdyt ehdotukset. Suojelijavallat voivat selkkauksen osapuolen suostumuksin tarvittaessa ehdottaa puolueettomaan valtaan kuuluvan tai Punaisen Ristin kansainvälisen komitean valtuuttaman henkilön kutsumista ottamaan osaa kokoukseen.

II osa.

Sotavankien yleinen suojelu.

12 artikla.

Vastuu sotavankien kohtelusta.

Sotavangit ovat vihollisvallan, mutta eivät niiden yksilöiden tai joukko-osastojen vallassa, jotka ovat ottaneet heidät vangeiksi. Siitä henkilökohtaisesta vastuusta riippumatta, joka on saattanut syntyä,

pidättäjältä on vastuussa sotavangeille osoitetusta kohtelusta.

Pidättäjältä saa luovuttaa sotavangin ainoastaan vallalle, joka on osallinen tähän sopimukseen, ja vain milloin pidättäjältä on vakuuttautunut, että kysymyksessä oleva valta on halukas ja kykenevä soveltamaan tätä sopimusta. Kun sotavankeja on siten luovutettu, vastuu tämän sopimuksen soveltamisesta on sillä vallalla, joka on suostunut heidät vastaanottamaan, koko sen ajan, minkä he ovat sen huostaan uskottuina.

Kuitenkin on, jos tämä valta jättää jossakin tärkeässä kohden noudattamatta sopimuksen määräyksiä, sotavangit luovuttanut valta velvollinen, suojelijavallan ilmoituksesta, ryhtymään tehokkaisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi tai pyytämään sotavankien palauttamista sille. Tällaista pyyntöä on noudatettava.

13 artikla.

Vankien inhimillinen kohtelu.

Sotavankeja on jokaisena ajankohtana kohdeltava inhimillisesti. Mitkään laittomat teot tai laiminlyönnit suojelijavallan puolelta, josta aiheutuu sen vallassa olevan sotavangin kuolema tai joka saattaa vakavaan vaaraan hänen terveytensä, eivät ole sallitut ja pidetään sellaista tekoa tai laiminlyöntiä tämän sopimuksen törkeänä rikkomisena. Erityisesti on kielletty vangin alistaminen hänen ruumiinsa silpomiseen taikka lääkinölliseen tai tieteelliseen kokeeseen, minkä laatuiseen tahansa, ellei se ole asianomaisen vangin lääkinöllisen hoidon kannalta oikeutettu ja ole hänen etunsa mukaista.

Sotavankeja on niinkään aina suojeltava varsinkin kaikilta väkivallan teoilta tai uhkauksilta sekä solvauksilta ja julkiselta uteliaisuudelta.

Kostotoimenpiteet heidän suhteensa ovat kielletyt.

14 artikla.

Vankien henkilöllisyyden kunnioittaminen.

Sotavangeilla on kaikissa olosuhteissa oikeus vaatia, että heidän henkilöllisyyttään ja kunniaansa pidetään loukkaamattomana.

Naisia on kohdeltava kaikella heidän sukupuolensa mukaisella huomaavaisuudella ja heidän tulee joka tapauksessa saada osakseen yhtä suojeaa kohtelua kuin osoitetaan miehille.

Sotavangit säilyttävät täydellisesti heidän oikeuskelpoisuutensa sellaisena kuin se heillä oli vangeiksi joutuessaan. Pidättäjältä ei voi rajoittaa siitä johtuvien oikeuksien käyttöä alueellaan tai sen ulkopuolella muutoin kuin mikäli vankeus sitä vaatii.

15 artikla.

Vankien elatus.

Sotavankeja hallussaan pitävä valta on velvollinen antamaan heille maksuttoman elatuksen sekä, niinkään maksuttomasti, heidän terveydentilansa vaatiman lääkärinhoidon.

16 artikla.

Kohtelun tasapuolisuus.

Mikäli muuta ei johdu niistä tämän sopimuksen määräyksistä, jotka koskevat arvoasemaa ja sukupuolta, sekä lukuun ottamatta sitä etuoikeutettua kohtelua, jota sotavangeille osoitetaan heidän terveydentilansa, ikänsä tai ammattitaitonsa vuoksi, pidättäjävalta on velvollinen kohtelemaan kaikkia sotavankeja samalla tavoin tekemättä mitään epäsuopeaa erottelua rodun, kansallisuuden, uskonnon, valtiollisten mielipiteiden tai muun niihin verrattavan tunnusmerkin perusteella.

III osa.

Vankeus. I alaosasto. Vankeuden alkaminen.

17 artikla.

Sotavangin kuulustelu.

Kukin sotavanki, on, kun häneltä kysytään näitä seikkoja, ainoastaan velvollinen ilmoittamaan nimensä, etunimensä ja arvonsa, syntymäaikansa sekä matrikkeli-(kantakortti-)numeronsa. Viimeksi mainitun numeron puuttuessa on vastaavat tiedot annettava.

Jos edellisessä kappaleessa mainittua sääntöä tahallaan rikotaan, voidaan kysymyksessä olevan vangin kohdalta supistaa niitä etuja, mitkä on myönnetty sotavangeille, joilla on hänen arvonsa tai asemansa.

Kukin selkkauksen osapuoli on velvollinen toimittamaan jokaiselle sen tuomiovallan alaiselle henkilölle, joka saattaa joutua sotavangiksi, henkilökortin, joka osoittaa hänen nimensä, etunimensä ja arvonsa sekä syntymäaikansa ja jossa on mainittu hänen matrikkelinumeroonsa tai annettu sitä vastaavat tiedot. Tähän henkilökorttiin voidaan sitäpaitsi ottaa nimikirjoitus tai sormenjäljet taikka molemmat sekä muita merkintöjä, joita selkkauksen osapuolet haluavat niihin lisättäviksi ja jotka koskevat niiden aseellisiin voimiin kuuluvia henkilöitä. Sen tulee mikäli mahdollista olla kooltaan 6.5 * 10 cm ja laadittu kahtena kappaleena. Sotavangin on vaadittaessa esitettävä tämä henkilökortti, mutta sitä ei saa missään tapauksessa ottaa häneltä pois.

Sotavankeihin ei saa kohdistaa minkäänlaista ruumiillista tai henkistä kidutusta tai mitään pakkoa tietojen saamiseksi häneltä, millaisista tiedoista lieneekin kysymys. Sotavankeja, jotka kieltäytyvät vastaamasta, ei saa uhata eikä loukata eikä heitä myöskään saa alistaa minkäänlaiseen epämieluiseseen tai haitalliseen kohteluun.

Sotavangit, jotka ruumiillisen tai henkisen tilansa vuoksi ovat kykenemättömiä tekemään selkoa henkilöllisyydestään, annetaan terveydenhoitoviranomaisten huostaan. Näiden sotavankien henkilöllisyys todetaan käyttämällä kaikkia mahdollisesti tarjoutuvia keinoja, edellisen kappaleen määräyksiä kuitenkin loukkaamatta.

Sotavankien kuulustelu on toimitettava kielellä, jota he ymmärtävät.

18 artikla.

Sotavangin omaisuus.

Kaikki henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettut esineet - lukuun ottamatta aseita, hevosia sekä sotilaallisia varusteita ja asiakirjoja - on jätettävä sotavankien haltuun, samoin kuin myös heidän metalliset kypäränsä, kaasunaamarinsa ja kaikki muut esineet, jotka on heille annettu heidän henkilökohtaista suojelemistaan varten. Niinikään on heidän haltuunsa jätettävä esineet, joita käytetään pukeutumis- tai ravitsemistarkoituksiin, vieläpä siinä tapauksessa, että ne kuuluvat heidän säännönmukaisiin varusesineisiinsä.

Sotavangeilta ei minään hetkenä saa puuttua asiakirjaa, joka osoittaa heidän henkilöllisyytensä. Pidättäjävältä toimittaa sellaisen niille, joilla ei asiakirjaa ennestään ole.

Arvo- ja kansallisuusmerkkejä, kunniamerkkejä sekä esineitä, joilla on ensisijaisesti henkilökohtainen tai tunnearvo, älköön sotavangeilta otettako pois.

Rahaeriä, joita sotavangeilla on hallussaan, älköön heiltä otettako pois muutoin kuin upseerin määräyksestä ja vasta sitten kuin erityiseen rekisteriin on merkitty näiden erien määrä ja niiden haltijan tuntomerkit sekä tälle on annettu yksityiskohtainen kuitti, jossa on selvästi mainittu kysymyksessä olevan kuitin antajan nimi, arvo ja joukko-osasto. Erät, jotka ovat pidättäjävallan rahaa tai jotka on vangin pyynnöstä muunneltu sellaiseksi rahaksi, merkitään vangin hyväksi tiliin sen mukaan kuin 64 artiklassa sanotaan.

Pidättäjävallalla ei ole oikeutta ottaa sotavangilta pois arvoesineitä muutoin kuin turvallisuussyiden vaatiessa. Tässä tapauksessa on menettely samanlainen kuin otettaessa pois rahaeriä.

Nämä esineet samoin kuin ne vangilta otetut rahaerät, jotka ovat muuta kuin pidättäjävallan rahalajia ja joiden haltija ei ole pyytänyt niiden muuntamista, on pidättäjävallan toimesta säilytettävä sekä alkuperäisessä muodossaan palautettava vangille, kun vankeus päättyy.

19 artikla.

Vankien evakuointi.

Sotavangit on mahdollisimman pian heidän vangiksi joutumisestaan evakuoitava leireihin, jotka ovat kyllin kaukana taisteluvyöhykkeeltä ja siten turvassa vaaralta.

Toistaiseksikaan älköön vaaravyöhykkeellä pidettävä muita kuin sellaisia sotavankeja, jotka haavoittumisen tai sairauden johdosta joutuisivat alttiiksi suuremmalle vaaran uhalle evakuoituina kuin paikalle jääneinä.

Sotavankeja älköön tarpeettomasti pantako vaaralle alttiiksi heidän odottaessaan evakuoimistaan taistelualueelta.

20 artikla.

Evakuoinnin toteuttamistapa.

Sotavangin evakuointi on aina toimitettava inhimillisesti ja vastaavasti samanlaisin ehdoin, jotka pidättäjävallan joukot saavat hyväkseen niiden sijoituspaikkaa vaihdettaessa.

Pidättäjävältä toimittaa evakuoitaville sotavangeille juomavettä ja riittävästi ravintoa sekä huolehtii tarpeellisesta vaatetuksesta ja lääkärinhoidosta; se ryhtyy kaikkiin asianmukaisiin varokeinoihin varmistaakseen heidän turvallisuutensa evakuoinnin aikana ja se laatii mahdollisimman pikaisesti evakuoitujen sotavankien luettelon.

Jos sotavankien on evakuoinnin aikana kuljettava kauttakulkuleirien kautta, heidän oleskelunsa näissä leireissä on oleva mahdollisimman lyhyt.

III osa.

Vankeus. II alaosasto. Sotavankien eristäminen (internoiminen).

I luku.

Yleistä.

21 artikla.

Liikkumisvapauden rajoittaminen.

Pidättäjävalta voi määrätä sotavangit eristettäviksi (internoitaviksi). Se voi panna niille velvoituksen olla poistumatta tiettyä sen leirin rajaviivaa ulommaksi, missä he ovat eristettyinä, tai, jos tämä leiri on aidattu, olla menemättä aitauksen ulkopuolelle. Mikäli muuta ei johdu tämän sopimuksen rikosoikeudellisia tai kurinpidollisia seuraamuksia koskevista määräyksistä, näitä vankeja ei saa pitää suljetussa paikassa, ellei sellainen toimenpide osoittaudu tarpeelliseksi heidän terveytensä suojaamiseksi; tällainen tila ei missään tapauksessa saa jatkua kauemmin kuin ovat voimassa ne olosuhteet, jotka ovat tehneet sen tarpeelliseksi.

Sotavangit voidaan päästää osittaiseen tai täydelliseen vapauteen kunniasanaa tai sitoumusta vastaan, mikäli sen vallan lait, josta he ovat riippuvaisia, sen sallivat. Tähän toimenpiteeseen on ryhdyttävä erittäinkin milloin se on omansa vaikuttamaan vankien terveydentilaa edistävästi. Ketään vankia ei voida pakottaa hyväksymään vapauteen päästämistä kunniasanaa tai sitoumusta vastaan.

Vihollisuuksien alkamisen jälkeen kukin selkkauksen osapuoli on velvollinen tiedoittamaan vastapuolelle ne lait ja ohjesäännöt, joissa on niiden kansalaisiin nähden määrätty, onko sallittua tai kiellettyä hyväksyä vapauteen päästäminen kunniasanaa tai sitoumusta vastaan. Sotavangit, jotka siten tiedoitettujen lakien tai ohjesääntöjen mukaan on päästetty vapauteen kunniasanaa tai sitoumusta vastaan, on katsottava kunniansa kautta velvoittautuneen sekä sitä valtaa kohtaan, josta he ovat riippuvaisia, että sitä kohtaan, joka on ottanut heidät vangeiksi, tunnollisesti täyttämään antamansa lupauksen. Sellaisissa tapauksissa se valta, josta he ovat riippuvaisia, on velvollinen olemaan heiltä vaatimatta tai vastaanottamatta mitään annetun kunniasanan tai sitoumuksen vastaisia palveluksia.

22 artikla.

Paikat ja olosuhteet.

Sotavangit voidaan eristää vain sellaisiin huoneisiin, jotka sijaitsevat mannermaalla ja joissa on täydet takeet terveydenhoidosta ja terveyden säilymisestä; mikäli erityisissä tapauksissa ei ole meneteltävä muutoin sen johdosta, että vankien oma etu sitä vaatii, ei eristettyjen sijoittaminen rangaistuslaitoksiin ole sallittu.

Sotavangit, jotka on eristetty epäterveellisiin tai sellaisiin seutuihin, joiden ilmasto on heille vahingollinen, on mahdollisimman pikaisesti siirrettävä heille edullisempaan ilmastoon.

Pidättäjävallan on ryhmitettävä sotavangit leireihin tai leirien osastoihin ottaen huomioon heidän kansallisuutensa, kielensä ja tottumuksensa, kuitenkin niin ettei vankeja suostumuksettaan eroteta toisista niihin aseistettuihin joukkoihin kuuluvista sotavangeista, joissa he vangeiksi joutuessaan palvelivat.

23 artikla.

Vankien turvallisuus.

Ketään sotavankia älköön minään hetkenä lähetettävä seutuun tai pidätettävä seudussa, jossa hän voi joutua taisteluvyöhykkeen tulen alaiseksi, älköönkä myöskään käytettävä saattamaan läsnäolollaan sotatoimilta suojatuksi tiettyjä kohteita tai paikkakuntia.

Sotavangeilla tulee olla suoja pommituksia ja muita sodan vaaroja vastaan samalla tavoin kuin paikallisella siviiliväestöllä; lukuun ottamatta niitä heistä, jotka osallistuvat heidän majapaikkojensa suojelemiseen sanotuilta vaaroilta he saavat heti kun hälytys on annettu mennä sanottuihin suojiin niin nopeasti kuin mahdollista. Kaikkia muita suojaamistoimia, joihin ryhdytään väestön hyväksi, on sovellettava myös heihin.

Pidättäjävallat antavat toisilleen suojelijavaltain välityksellä tarkoituksenmukaisia tietoja sotavankileirien maantieteellisestä sijainnista.

Aina milloin sotilaalliset näkökohdat sen sallivat, sotavankileirit on päivällä merkittävä kirjaimin PG tai PW sillä tavoin sijoitettuna että ne voidaan selvästi erottaa korkealta ilmasta; kuitenkin voivat asianomaiset vallat sopia muusta merkitsemistavasta. Ainoastaan sotavankileirit saadaan sanotuin tavoin merkitä.

24 artikla.

Pysyväiset kauttakulkuleirit.

Pysyväiset kauttakulku- tai valikointileirit on järjestettävä samaan tapaan kuin edellä tässä alaosastossa on määrätty, ja sotavangit saavat niissä osakseen samanlaisen kohtelun kuin muissa leireissä.

II luku.

Sotavankien majoitus, ravitseminen ja vaatetus.

25 artikla.

Majoitus.

Sotavangeilla tulee olla samanlaiset majoitusolot kuin samalle paikkakunnalle sijoitetuilla pidättäjävallan joukko-osastoilla. Näitä oloja järjestettäessä on otettava huomioon vankien tavat ja tottumukset eivätkä ne missään tapauksessa saa olla heidän terveydelleen haitallisia.

Edelläolevia määräyksiä on sovellettava erittäinkin sotavankien yhteisiin makuupaikkoihin, niin hyvin kokonaispinta-alaan ja ilmatilan vähimmäismäärään nähden kuin sisustuksen ja makuutilojen suhteen, peitteet lukuun ottaen.

Huoneet, jotka on tarkoitettu sotavankien sekä yksityiseen että yhteiseen käyttöön, on pidettävä täysin suojattuina kosteudelta, riittävästi lämmitettyinä ja valaistuina, erittäinkin yön tulon ja valojen sammuttamisen välisenä aikana. Kaikkiin varotoimiin on ryhdyttävä tulenvaaraa vastaan.

Kaikissa leireissä, joihin on sijoitettu naisvankeja samaan aikaan kuin miehiä, on heille varattava erilliset yhteismakuupaikat.

26 artikla.

Ravitseminen.

Päivittäisen perusannoksen tulee olla määrän, laadun ja vaihtelevaisuuden puolesta riittävä pitämään vangit hyvässä terveydentilassa sekä estämään painon häviön tai ravinnonpuutteesta johtuvat häiriöt. On myös kiinnitettävä huomiota siihen ruokajärjestykseen, johon vangit ovat tottuneet.

Pidättäjävallan on toimitettava työtä tekeville sotavangeille lisäravintoa, joka on tarpeen sen työn täyttämiseksi, johon heitä käytetään.

Sotavangeille on toimitettava riittävästi juomavettä. Tupakan käyttö on sallittu.

Sotavankien tulee mahdollisuuden mukaan päästä mukaan valmistamaan jokapäiväistä ruokaansa; sitä varten heitä saadaan pitää työssä keittiöissä. Heille on lisäksi annettava välineitä, joilla he voivat itse valmistaa lisäravintoa käytettävissään olevista aineista.

Soveliaat huoneet on varattava yhteisiksi ruokasaleiksi.

Kaikki ravintoon kohdistuvat kollektiiviset kurinpitotoimenpiteet ovat kielletyt.

27 artikla.

Vaatetus.

Pidättäjävallan on, ottaen huomioon sen seudun ilmaston, jossa sotavangit ovat, toimitettava näille riittävästi vaatteita, alusvaatteita ja kenkiä. Vihollisarmeijain sotilaspukuja, jotka pidättäjävallalta on ottanut saaliiksi, on käytettävä sotavankien pukemiseen, mikäli ne ovat maan ilmastoon soveltuvia.

Näiden tarvikkeiden säännöllisesti vaihtamisesta toisiin ja korjaamisesta on pidättäjävallan huolehdittava. Lisäksi on työtä tekevien sotavankien saatava sovelias työpuku aina milloin työn laatu sitä vaatii.

28 artikla.

Kanttiinit.

Kaikkiin leireihin on pystytettävä kanttiineja, joissa sotavangit voivat hankkia itselleen ruokatavaroita, käyttöesineitä, saippuaa ja tupakkaa hintoihin, jotka eivät missään tapauksessa saa olla paikalliskaupassa käypiä korkeampia.

Kanttiinien tulot on käytettävä sotavankien hyväksi; erityinen rahasto on tätä varten perustettava. Luottamusmiehellä on oikeus osallistua kanttiinin hallintoon ja sanotun rahaston hoitoon.

Kun leiri lakkautetaan, rahaston ylijäämä (saatavasaldo) on luovutettava ihmisystävälliselle kansainväliselle järjestölle käytettäväksi sotavankien hyväksi, joilla on sama kansallisuus kuin niillä, jotka ovat osallistuneet rahaston kartuttamiseen. Yleisen kotiuttamisen tapahtuessa nämä tulot jäävät pidättäjävallalle, jollei asianomaisten valtojen välillä toisin sovita.

III luku.

Terveyden- ja lääkärinhoito.

29 artikla.

Terveydenhoito.

Pidättäjävallalta on velvollinen ryhtymään kaikkiin terveydenhoidollisiin toimenpiteisiin turvatakseen leirien puhtauden ja terveellisyyden sekä ehkäistäkseen kulkutaudit.

Sotavankien käytettävänä tulee päivin ja öin olla terveydenhoitosääntöjen mukaiset ja pysyväisesti puhtaina pidetyt laitteet. Leireissä, joissa on naisvankeja, on näille varattava erilliset laitteet.

Sen lisäksi ja lukuun ottamatta kylpyammeita ja suihkuja, joilla leirit on varustettava, sotavangeille on toimitettava riittävästi vettä ja saippuaa jokapäiväistä ruumiin puhtaanapitoa ja liinavaatteiden pesua varten; tätä varten tarpeelliset laitteet, mukavuudet ja aika on annettava heille.

30 artikla.

Lääkärinhoito.

Jokaisessa leirissä on oleava asianmukainen sairassuoja, jossa sotavangit saavat tarvitsemaansa hoitoa sekä soveliaan ruokavalion mukaista ravintoa. Eristysosastoja on tarvittaessa järjestettävä tarttuvaan tautiin sairastuneille sekä mielisairaille.

Sotavangit, joita on kohdannut vakava sairaus tai joiden tila vaatii erikoishoitoa tai kirurgista käsittelyä tai hoitoa sairaalassa, on otettava vastaan jokaisessa sotilaallisessa tai siviililuontoisessa heidän hoitamiseensa pystyvässä lääkintämuodostelmassa, vaikka heidän kotiuttamisensa olisi odotettavissa lähitulevaisuudessa. Erikoishelpotuksia on suotava invaliidien, erityisesti sokeiden hoidon suhteen sekä heidän ennalleen saattamiseen kotiuttamista odotettaessa.

Sotavankien hoitoon on ensi sijassa käytettävä sen vallan lääkintähenkilökuntaa, josta he ovat riippuvaisia, ja mikäli mahdollista henkilöitä, joilla on sama kansallisuus kuin hoidettavilla.

Sotavankeja älköön estettävä tarkastusta varten kääntymästä lääkintöviranomaisten puoleen. Pidättäjävallan viranomaisten on pyynnöstä annettava jokaiselle hoitoa saaneelle vangille virallinen todistus, joka osoittaa heidän vammojensa tai sairautensa laadun sekä hoidon kestämisajan ja hoitotavat. Todistuksen kaksoiskappale on lähetettävä sotavankien keskustoimistolle.

Hoitokustannuksista, siihen lukien sellaisten laitteiden hankkimisesta johtuvat, jotka ovat tarpeen sotavankien pitämiseksi hyvässä terveydentilassa, erittäinkin hammas- ja muut proteesit sekä silmälasit, vastaa pidättäjältä.

31 artikla.

Lääkärintarkastukset.

Sotavankien suhteen on lääkärintarkastuksia toimitettava vähintään kerran kuukaudessa. Ne käsittävät jokaisen vangin painon tarkastuksen ja rekisteröinnin. Niiden tarkoituksena on erityisesti yleisen terveyden- ja ravitsemustilan sekä puhtauden tarkastus samoin kuin tarttuvien tautien, varsinkin tuberkuloosin, malarian ja sukupuolitautilien selville saaminen. Sitä varten on käytettävä mahdollisimman tehokkaita tarjona olevia menetelmiä, esimerkiksi määrääkaista radiografiaa pienoisfilmisarjoin tuberkuloosin toteamiseksi sen alkuvaiheessa.

32 artikla.

Lääkinnöllisiä toimia harjoittavat vangit.

Sotavangit, jotka eivät ole palvelleet aseellisten joukkojensa lääkintähenkilökunnassa, mutta jotka ovat lääkäreitä, hammaslääkäreitä, sairaanhoitajia tai -hoitajattaria, pidättäjältä voi määrätä harjoittamaan lääkinnöllisiä toimiaan sellaisten sotavankien hyväksi, jotka ovat riippuvaisia samasta vallasta kuin he itse. Tässä tapauksessa he jatkuvasti pysyvät sotavankeina, mutta heitä on kuitenkin kohdeltava samalla tavoin kuin lääkintähenkilökunnan vastaavia jäseniä, jotka pidättäjältä on pidättänyt. Heidät on vapautettava kaikesta muusta työstä, joka 49 artiklan mukaan saatettaisiin heille määrätä.

IV luku.

Sotavankeja avustamaan pidätetyt lääkintähenkilökunnan jäsenet sekä sotapapit.

33 artikla.

Pidätetyn henkilökunnan oikeudet ja etuoikeudet.

Niitä lääkintähenkilökunnan jäseniä ja sotapappeja, jotka pidättäjävalta on pidättänyt vallassaan sotavankien avustamiseksi, ei pidetä sotavankeina. Kuitenkin he saavat osakseen kaikki ne edut ja kaiken sen suojan, mistä määrätään tässä sopimuksessa, niin myös kaikki ne helpotukset, jotka ovat tarpeen, jotta he voisivat antaa lääkinnöllistä hoitoa ja hengellistä apua sotavangeille.

Heidän on jatkettava lääkinnöllisten ja hengellisten toimiensa harjoittamista sotavankien hyväksi, ensi sijassa niiden, jotka kuuluvat niihin aseellisiin voimiin, joiden alaisia hekin ovat, huomioon ottaen että sen tulee tapahtua pidättäjävallan sotilaallisten lakien ja ohjesääntöjen puitteissa, sen asianomaisten elinten valvonnassa sekä heidän ammattiinsa kuuluvaa tunnollisuutta noudattaen. He saavat lisäksi lääkinnöllistä tai hengellistä tehtävänsä suorittaessaan osakseen seuraavat helpotukset:

a) Heillä on oikeus käydä säännöllisin väliajoin tapaamassa sotavankeja työkunnissa tai sairaaloissa leirin ulkopuolella. Pidättäjävalta asettaa tätä varten heidän käytettäväkseen tarpeelliset kulkuvälineet.

b) Jokaisessa leirissä korkeimman arvoasteen vanhin sotilaslääkäri on vastuussa leirin sotilasviranomaisille kaikesta, mikä koskee pidätetyn lääkintähenkilökunnan toimintaa. Tätä varten on selkkauksen osapuolten vihollisuuksien lakatessa sovittava, mitkä arvoasteet vastaavat toisiaan lääkintähenkilökuntien osalta, näihin lukien niiden yhdistysten lisähenkilökunnat, joita tarkoitetaan maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta Genèveissä 12 päivänä elokuuta 1949 tehdyn sopimuksen 26 artiklassa. Kaikkien tehtävänsä kuuluvien kysymysten osalta sanottu lääkäri samoin kuin sotapapit saavat kääntyä suoraan leirin asianomaisten viranomaisten puoleen. Näiden on suotava heille kaikki helpotukset mainittuja kysymyksiä koskevan kirjeenvaihdon suhteen.

c) Pidätettyä henkilökuntaa, vaikka se onkin oleskeluleirinsä sisäisen kurinpidon alainen, ei saa pakottaa mihinkään sen lääkinnölliselle tai hengelliselle tehtävälle vieraaseen työhön.

Vihollisuuksien aikana on selkkauksen osapuolten sovittava pidätetyn henkilökunnan mahdollisesta vapauttamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä.

Mikään edellä olevista määräyksistä ei vapauta pidättäjävaltaa niistä velvoituksista, mitkä sillä on sotavankien suhteen lääkinnöllisellä ja hengellisellä alalla.

V luku.

Uskonto, henkiset ja ruumiilliset harrastukset.

34 artikla.

Uskonto.

Sotavangit saavat kaikessa laajuudessa harjoittaa uskontoaan, siihen luettuna myös osallistuminen heidän uskonmenoihinsa, edellyttäen, että ne ovat yleisten, pidättäjäviranomaisten antamien

järjestysohjeiden mukaiset.

Soveliaita huoneita on varattava uskonmenoja varten.

35 artikla.

Pidätetyt sotapapit.

Sotapapeilla, jotka joutuvat vihollisvallan käsiin ja jäävät tai pidätetään avustamaan sotavankeja, on oikeus antaa heille apua pappeina ja vapaasti harjoittaa tointaan uskontokuntansa jäsenten keskuudessa sopusoinnussa näiden uskonnollisen käsityksen kanssa. Heidät on jaettava eri leirien ja työkonttien kesken, joissa on samoihin aseellisiin voimiin kuuluvia, samaa kieltä puhuvia tai samaa uskontoa harjoittavia sotavankeja. Heidän on saatava hyväkseen tarpeelliset helpotukset ja erityisesti käytettävikseen 33 artiklassa tarkoitettut kulkuvälineet käydäkseen tapaamassa leirin ulkopuolella olevia sotavankeja. Heillä on papintoimiensa suhteen vapaus, kirjeiden tarkastuksesta johtuvien rajoituksien, olla kirjeenvaihdossa pidätysmaan uskonnollisten viranomaisten sekä kansainvälisten uskonnollisten järjestöjen kanssa. Kirjeet ja kortit, jotka he tässä tarkoituksessa lähettävät, luetaan 71 artiklassa tarkoitettuna osuuden lisäykseksi.

36 artikla.

Sotavangit, jotka ovat uskontokunnan pappeja.

Sotavangit, jotka ovat uskontokunnan pappeja, mutta jotka eivät ole olleet sotapappeina omassa armeijassaan, ovat oikeutetut, minkä niminen heidän uskontokuntansa lieneekin, vapaasti harjoittamaan papintointiaan uskontokuntansa jäsenten keskuudessa. Tässä suhteessa heitä kohdellaan samoin kuin pidättäjävallan pidättämiä sotapappeja. Heitä ei saa pakottaa mihinkään työhön.

37 artikla.

Sotavangit, joilta puuttuu uskontokuntansa pappi.

Milloin sotavangeilla ei ole käytettävänä pidätetyn sotapapin tai sellaisen sotavangin apua, joka on heidän uskontokuntansa pappi, on asianomaisten vankien pyynnöstä määrättävä tätä tehtävää täyttämään pappi, jolla on sama tai samankaltainen uskontunnustus kuin heillä, tai, sellaisen puuttuessa, pystyvä maallikko, milloin se on mahdollista uskontunnustuksen kannalta. Tämä määrääminen, joka on pidättäjävallan hyväksyttävä, on toimitettava asianomaisten sotavankien yhteisin suostumuksin ja, mikäli se on tarpeen, samaa uskontunnustusta olevan paikallisen uskonnollisen viranomaisen hyväksymisin. Siten määrätyn henkilön on noudatettava kaikkia pidättäjävallan antamia järjestys- ja turvallisuusmääräyksiä.

38 artikla.

Virkistys, opinnot, urheilu.

Pidättäjävalta edistää sotavankien älyllisiä, kasvatuksellisia, virkistystä tarkoittavia ja urheilullisia harrastuksia, ottaen tällöin huomioon mihin kukin vanki tuntee enimmäksi mieltymystä; se ryhtyy kaikkiin tarpeellisiin toimiin niiden toteuttamisen hyväksi antaen heidän käytettävikseen soveliaita huoneita ja tarpeelliset varusteet.

Sotavangeilla tulee olla tilaisuus antautua ruumiin harjoituksiin siihen lukien urheilu ja leikit, sekä oleskella ulkoilmassa. Tätä varten on riittävästi varattava vapaita kenttiä kaikissa leireissä.

VI luku.

Kuri.

39 artikla.

Hallinto, tervehtiminen.

Jokainen sotavankileiri on asetettava pidättäjävallan säännöllisiin sotavoimiin kuuluvan, vastuunalaisen upseerin välittömään käskyvaltaan. Tällä upseerilla tulee olla tämän sopimuksen teksti, hänen tulee valvoa, että hänen alaisena henkilökunta tuntee sen määräykset ja hän on, hallituksensa valvonnan alaisena, vastuussa sen soveltamisesta.

Sotavangit, upseereja lukuunottamatta, ovat velvolliset tervehtimään kaikkia pidättäjävallan upseereja sekä muutoinkin tekemään näille ne ulkonaiset kunnioituksen osoitukset, jotka ovat edellytetyt heidän oman armeijansa ohjesäännöissä.

Sotavankiupseerit eivät ole velvolliset tervehtimään muita kuin arvoltaan heitä ylempiä pidättäjävallan upseereja; kuitenkin he ovat tervehtimisvelvollisia leirin komentajaa kohtaan tämän arvosta riippumatta.

40 artikla.

Arvo- ja kunniamerkit.

Arvo- ja kansallisuusmerkkien sekä kunniamerkkien kantaminen on sallittu.

41 artikla.

Tämän sopimuksen sekä sotavankeja koskevien järjestyssääntöjen ja määräysten nähtäville paneminen.

Jokaisessa leirissä on tämän sopimuksen ja sen liitteiden sekä 6 artiklassa tarkoitettujen erikoissopimusten teksti sotavankien kielellä laadittuna pantava nähtäville sellaisiin paikkoihin, joissa kaikki sotavangit voivat niihin perehtyä. Ne on pyynnöstä tiedoitettava sotavangeille, joiden on mahdotonta tutustua nähtäville pantuun tekstiin.

Kaikenlaiset järjestysohjeet, määräykset, tiedoitukset ja julisteet, jotka koskevat sotavankien käyttäytymistä on annettava heille tiedoksi kielellä, jota he ymmärtävät; ne on pantava nähtäville sillä tavoin kuin edellä on sanottu ja kappaleita niistä on annettava luottamusmiehelle. Kaikki sotavankeihin henkilökohtaisesti kohdistuvat määräykset ja käskyt on niinkään annettava kielellä, jota he ymmärtävät.

42 artikla.

Aseiden käyttö.

Aseiden käyttö sotavankeja, erityisesti niitä kohtaan, jotka pakenevat tai yrittävät paeta, on äärimmäinen keino, jota tulee edeltää asianhaarojen mukainen kehoitus.

VII luku.

Sotavankien arvoasteet.

43 artikla.

Arvoasteiden tiedoittaminen.

Vihollisuuksien alkaessa selkkauksen osapuolet tiedoittavat toisilleen kaikkien tämän sopimuksen 4 artiklassa mainittujen henkilöiden arvonimet ja -asteet, jotta turvattaisiin samanvertainen kohtelu sellaisille sotavangeille, joilla on vastaavanlainen sotilasarvo; jos arvonimiä ja -asteita perustetaan jälkeensä, on ne samalla tavoin tiedoitettava.

Pidättäjävallalta tunnustaa sotavankien saamat arvonylennykset, jotka se valta, josta he ovat riippuvaisia, on asianomaisessa järjestyksessä antanut tiedoksi.

44 artikla.

Upseerien kohtelu.

Upseereita ja heihin verrattavia sotavankeja on kohdeltava osoittamalla asianmukaista huomiota heidän sotilasarvolleen ja iälleen.

Upseerileirien palvelun turvaamiseksi on sotavankeina olevia samojen armeijain sotilaita, jotka mikäli mahdollista ovat samaa kieltä puhuvia, määrättävä niihin riittävän lukuisasti ottaen huomioon upseerien ja heihin verrattavien arvoaste; heitä ei voida pakottaa mihinkään muuhun työhön.

Upseerien itsensä toimesta tapahtuvaa jokapäiväisen ruokajärjestyksen valvomista on kaikin tavoin suosittava.

45 artikla.

Muiden vankien kohtelu.

Muita sotavankeja kuin upseereita ja heihin verrattavia on kohdeltava osoittamalla asianmukaista huomiota heidän sotilasarvolleen ja iälleen.

Sotavankien itsensä toimesta tapahtuvaa jokapäiväisen ruokajärjestyksen valvomista on kaikin tavoin suosittava.

VIII luku.

Sotavankien siirtäminen heidän saavuttuaan leiriin.

46 artikla.

Ehdot.

Pidättäjävallan on, päättäessään sotavankien siirtämisestä, otettava lukuun vankien itsensä edut, erittäinkin silmällä pitäen sitä, ettei heidän kotiuttamisensa vaikeutuisi.

Sotavankien siirtäminen on aina toimitettava inhimillisesti ja sellaisin ehdoin, jotka vastaavat ainakin niitä, jotka pidättäjävallan joukot saavat hyväkseen niiden sijoituspaikkaa vaihdettaessa. Huomiota on aina kiinnitettävä niihin ilmastollisiin oloihin, joihin sotavangit ovat tottuneet, eivätkä ne olosuhteet, joissa siirtäminen toimitetaan, saa missään tapauksessa olla haitalliset heidän terveydelleen.

Pidättäjävallan on toimitettava sotavangeille heidän siirtämisensä aikana juomavettä ja ravintoa niin

että se riittää pitämään heidän terveydentilansa hyvänä, niin myös vaatteita, asumuksia ja tarpeellista lääkärinhoitoa. Sen on ryhdyttävä kaikkiin asianmukaisiin varovaisuustoimiin huolehtiakseen, erittäinkin kun on kysymys meri- tai ilmatatkasta, heidän turvallisuudestaan siirron aikana ja sen on ennen heidän lähtöään laadittava luettelo siirretyistä sotavangeista.

47 artikla.

Asianhaarat, jotka estävät siirtämisen.

Sairaita tai haavoittuneita sotavankeja ei ole siirrettävä niin kauan kuin heidän parantumisensa saattaisi vaarantua matkan johdosta, ellei heidän turvallisuutensa ehdottoman välttämättömästi vaadi siirtämistä.

Jos rintama lähestyy leiriä, leirissä olevat vangit saadaan siirtää vain, jos se saattaa tapahtua turvallisuusvaatimusten mukaisissa oloissa tai jos he joutuisivat suurempaan vaaranuhkaan jäädessään paikoilleen kuin tullessaan siirretyiksi.

48 artikla.

Menettely.

Siirtämisen tapahtuessa on sotavangeille virallisesti ilmoitettava heidän lähdöstään ja uudesta postiosoitteestaan; tämä ilmoitus on annettava kyllin ajoissa, jotta he voisivat suorittaa toimet matkatavarain mukaan ottamiseksi ja antaa asiasta tiedon perheelleen.

Heillä on oikeus ottaa mukaansa henkilökohtaiset käyttöesineensä, kirjeenvaihtonsa sekä heidän osoitteellaan saapuneet paketit; mikäli siirtämiseen liittyvät olosuhteet sitä vaativat, voidaan näiden esineiden paino rajoittaa siihen, mitä vanki voi sopivasti kantaa, mutta missään tapauksessa ei sallittu paino saa ylittää kahtakymmentäviittä kiloa.

Kirjeenvaihto ja paketit, jotka ovat osoitetut heidän entiseen leiriinsä, on viipymättä toimitettava edelleen heille. Leirin komentajan on, yhteisymmärryksessä luottamusmiehen kanssa, ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin turvatakseen sen, että sotavankien yhteiset tavarat ja ne heidän matkatavaransa, joita he tämän artiklan toisen kappaleen nojalla määrätyn rajoituksen johdosta eivät voi kuljettaa mukanaan, saadaan siirretyiksi.

Pidättäjävallan on vastattava siirroista aiheutuneista kustannuksista.

III osa.

Vankeus. III alaosasto. Sotavankien työnteko.

49 artikla.

Yleistä.

Pidättäjävallalta saa käyttää työhön sotavankeja, jotka ovat siihen kykeneviä ottaen huomioon heidän ikänsä, sukupuolensa, arvonsa sekä ruumiillisen kykynsä, erittäinkin pitääkseen heidän ruumiillisen ja moraalisen terveydentilansa hyvänä.

Sotavankeina olevia aliupseereita ei saa pakottaa muuhun kuin valvontatyöhön. Ne, joita ei tähän pakoiteta, saavat pyytää muuta työtä, joka soveltuu heille ja jota heille mahdollisuuden mukaan toimitetaan.

Jos upseerit ja heihin verrattavat pyytävät heille soveltuvaa työtä, sitä on heille mahdollisuuden mukaan toimitettava. Heitä ei missään tapauksessa voida pakottaa työhön.

50 artikla.

Sallitut työt.

Lukuun ottamatta töitä, joilla on yhteyttä heidän leirinsä hallintoon, kuntoon panemiseen tai kunnossa pitämiseen, sotavankeja ei saa pakottaa muihin kuin joihinkin seuraavista ryhmistä kuuluviin töihin:

a) maanviljelys;

b) tuotanto-, alkutuotanto- ja käsityöteollisuudet, lukuun ottamatta metallurgista, mekaanista ja kemiallista teollisuutta sekä sotilaallisuontoisia tai sotilaallisia tarkoituksia palvelevia julkisia töitä ja rakennustöitä;

c) sellaisten varastojen kuljetus ja hoito, joilla ei ole sotilaallista luonnetta tai tarkoitusta;

d) kauppa, taide ja käsityö;

e) kotitalous;

f) julkiset työt, joilla ei ole sotilaallista luonnetta tai tarkoitusta.

Jos edellä olevia määräyksiä loukataan, sotavangeilla on oikeus käyttää valitusoikeuttaan 78 artiklan mukaisesti.

51 artikla.

Työolot.

Sotavangeille on järjestettävä soveliaat työolot, erittäinkin mitä tulee asumukseen, ravintoon, pukeutumiseen ja työvälineisiin; nämä työolot eivät saa olla niitä huonompia, jotka on varattu pidättäjävallan omille kansalaisille heitä samanlaisiin töihin käytettäessä; ilmastolliset olot on niinkään otettava huomioon.

Pidättäjävallan, joka käyttää hyväkseen sotavankien työtä, on pidettävä huolta siitä, että niillä paikkakunnilla, missä vangit työskentelevät, sovelletaan kansallisia lakeja työn suojelusta sekä erittäinkin työntekijäin turvallisuutta koskevia sääntöjä ja asetuksia.

Sotavankien tulee saada harjaannusta ja heidät on varustettava heidän tekemäänsä työhön soveltuvien suojavälinein, jotka ovat samanlaisia kuin pidättäjävallan kansalaisille annetut. Sen estämättä, mitä 52 artiklassa sanotaan, sotavangit voidaan pakottaa sietämään säännönmukaisia siviilityön vaaroja.

Missään tapauksessa ei työoloja saa tehdä ankarammiksi kurinpitotoimin.

52 artikla.

Vaaralliset ja nöyryyttävät työt.

Sotavankeja ei saa muutoin kuin vapaaehtoisina käyttää epäterveellisiin tai vaarallisiin töihin.

Ketään sotavankia ei saa määrätä työhön, jota voidaan pitää nöyryyttävänä pidättäjävallan oman armeijan jäsenelle.

Miinojen ja muiden senkaltaisten laitteiden poistamista on pidettävä vaarallisena työnä.

53 artikla.

Työn kestämisäika.

Sotavankien työn päivittäinen kestämisäika, siihen lukien matka työpaikkaan ja paluu sieltä, ei saa olla liiallinen eikä se missään tapauksessa saa olla pitempi kuin paikkakunnalla samanlaista työtä suorittaviin siviilityöntekijöihin nähden, jotka ovat pidättäjävallan kansalaisia, on myönnetty luvalliseksi.

Sotavangeille on keskellä päivän työtään annettava vähintään tunnin lepo; tämä lepo on oleva yhtä pitkä kuin pidättäjävallan työntekijäin saama, jos se näiden osalta on sanottua aikaa pitempi. Heille on niinkään joka viikko myönnettävä kahdenkymmenenneljän perättäisen tunnin lepo ensi sijassa sunnuntaisin tai heidän kotimaassaan vietettyinä lepopäivinä. Lisäksi on jokainen yhden vuoden työtä tehnyt vanki saapa kahdeksan perättäistä päivää kestävän levon, jolta ajalta hänen työpalkkansa on maksettava.

Jos käytetään muita työmenetelmiä, kuten kappaletyötä, ne eivät saa liiallisesti pitkittää työn kestämistä.

54 artikla.

Työpalkka. Tapaturmat ja työstä johtuvat sairaudet.

Sotavangeille tuleva työpalkka vahvistetaan tämän sopimuksen 62 artiklassa olevien määräysten mukaisesti.

Sotavankien, joita on kohdannut työtapaturma tai jotka ovat sairastuneet työn kestäessä tai sen johdosta, on saatava kaikki heidän tilansa vaatima hoito. Pidättäjävallan on lisäksi annettava heille lääkärintodistus, jonka perusteella he voivat saattaa voimaan oikeutensa sitä valtaa kohtaan, josta he ovat riippuvaisia, ja sen on lähetettävä todistuksesta toinen kappale 123 artiklassa tarkoitettulle sotavankien tiedonantotoimistolle.

55 artikla.

Lääkärintarkastus.

Sotavankien kelpoisuutta työhön on valvottava määräajoin, ainakin kerran vuodessa toimitettavin lääkärintarkastuksin. Näissä tarkastuksissa on erityisesti kiinnitettävä huomiota sotavangeilta vaadittujen töiden laatuun.

Jos sotavanki katsoo olevansa kykenemätön tekemään työtä, hänellä on oikeus ilmoittautua leirin lääkintöviranomaisille. Lääkärit saavat suositella sellaisten vankien vapauttamista työstä, jotka heidän mielestään ovat siihen kykenemättömiä.

56 artikla.

Työkalut.

Työkunnissa noudatettava järjestys on oleva samanlainen kuin sotavankileireissä.

Jokainen työkunta pysyy jatkuvasti sotavankileirin valvonnan alaisena ja siitä hallinnollisesti riippuvaisena. Sotilasviranomaiset ja leirin komentaja ovat hallituksensa valvonnan alaisina vastuussa siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä noudatetaan työkunnassa.

Leirin komentaja pitää päivän tasalla olevaa luetteloa hänen leiristään riippuvaisista työkunnista ja antaa sen tiedoksi pidättäjävallan valtuutetuille sekä Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle tai muille sotavankien avustamisesta huolehtiville järjestöille, jotka käyvät leirissä.

57 artikla.

Yksityishenkilöille työtä suorittavat vangit.

Yksityishenkilöille työtä suorittavat sotavangit, vaikka ensiksi mainitut ovatkin ottaneet vastatakseen heidän valvonnastaan ja suojelemisestaan, ovat oikeutetut saamaan ainakin yhtä hyvän kohtelun kuin tässä sopimuksessa on määrätty; pidättäjävallalta, sotilasviranomaiset ja sen leirin komentaja, johon vangit kuuluvat, ovat täydellisesti vastuussa sotavankien elatuksesta, hoidosta, kohtelusta ja näille sotavangeille suoritettavasta työpalkasta.

Näillä sotavangeilla on oikeus pysyä yhteydessä sen leirin luottamusmiehiin, josta he ovat riippuvaisia.

III osa.

Vankeus. IV alaosasto. Sotavankien rahavarat.

58 artikla.

Käteisvarat.

Vihollisuuksien alkaessa ja odottaessaan asiasta suojelijavallan kanssa tehtävää sopimusta pidättäjävallalta voi vahvistaa sen enimmäismäärän rahaa, jonka sotavangit saavat käteisvaroina tai muussa vastaavassa muodossa pitää hallussaan. Heillä laillisesti hallussaan ollut ylijäämä, joka on otettu heiltä pois tai pidätetty, on, samoin kuin jokainen heidän tekemänsä rahatalletus, merkittävä heidän tililleen eikä sitä saa heidän suostumuksettaan muuntaa muuksi rahalajiksi.

Milloin sotavangit on oikeutettu käteismaksusta tekemään ostoksia tai vastaanottamaan palveluksia leirin ulkopuolella, nämä maksut on joko vankien itsensä tai leirin hallinnon suoritettava ja on viimeksi mainitun merkittävä suoritukset velaksi asianomaisen sotavangin tiliin. Pidättäjävallalta antaa asiasta tarpeelliset määräykset.

59 artikla.

Vangeilta otetut rahaerät.

Ne erät pidättäjävallan rahaa, jotka 18 artiklan määräysten mukaisesti on otettu sotavangeilta heidän vangeiksi joutuessaan, on tämän alaosaston 64 artiklassa olevien määräysten mukaisesti merkittävä kunkin tiliin hänen saatavakseen.

Niinikään on tähän tiliin saatavaksi merkittävä ne erät pidättäjävallan rahaa, jotka on saatu sotavangeilta samana hetkenä otettujen rahaerien muuttamisesta muuhun rahalajiin.

60 artikla.

Palkan ennakot.

Pidättäjävältä suorittaa kaikille sotavangeille kuusikausittain palkan ennakkoa, jonka määrä vahvistetaan muutamalla sanotun vallan rahaksi seuraavat rahamäärät:

I ryhmä: Sotilasarvoltaan kersanttia alemmat vangit: kahdeksan Sveitsin frangia;

II ryhmä: kersantit ja muut aliupseerit tai vastaavanarvoiset vangit: kaksitoista Sveitsin frangia;

III ryhmä: upseerit kapteenin arvoon saakka tai vastaavanarvoiset vangit: viisikymmentä Sveitsin frangia;

IV ryhmä: majurit, everstiluutnantit, everstit tai vastaavanarvoiset vangit: kuusikymmentä Sveitsin frangia;

V ryhmä: kenraalit tai vastaavanarvoiset vangit: seitsemänkymmentäviisi Sveitsin frangia.

Asianomaiset selkkauksen osapuolet voivat kuitenkin erikoissopimuksin muuttaa edellä lueteltuihin eri ryhmiin kuuluville sotavangeille tulevaa palkan ennakon määrää.

Sitä paitsi, jos edellä ensimmäisessä kappaleessa mainitut määrät ovat liian korkeita verrattuina pidättäjävallan oman armeijansa jäsenille maksamiin palkkoihin tai jos niistä muun syyn vuoksi aiheutuisi vakavaa häiriötä tälle vallalle, tämän on, odottaessaan mainittujen määrien muutosta koskevan erikoissopimuksen tekemistä sen vallan kanssa, josta sotavangit ovat riippuvaisia, meneteltävä seuraavasti:

a) sen on jatkuvasti merkittävä sotavankien tileihin saatavaksi ensimmäisessä kappaleessa mainitut määrät,

b) se saattaa kohtuullisina pidettäviin rahaeriin rajoittaa ne palkan ennakoista nostettavat määrät, jotka se asettaa sotavankien käytettäväksi; kuitenkin eivät nämä rahaerät I ryhmän vankien osalta saa milloinkaan olla pidättäjävallan oman armeijansa jäsenille maksamia alhaisemmat.

Sellaisen rajoituksen syyt on viipymättä tiedoitettava suojelijavallalle.

61 artikla.

Palkan lisä.

Pidättäjävallan on otettava vastaan palkan lisänä jaettavaksi rahalähetykset, jotka se valta, josta sotavangit ovat riippuvaisia, toimituttaa näille ehdoin, että saman suuruinen määrä on maksettava kullekin saman ryhmän vangille, että rahaeriä saavat kaikki tämän ryhmän vangit, jotka ovat tästä vallasta riippuvaisia, ja että rahaerät 64 artiklan määräysten mukaisesti mahdollisimman pian merkitään saatavaksi kunkin vangin henkilökohtaiselle tilille. Nämä palkan lisät eivät vapauta pidättäjävaltaa mistään sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvista velvoituksista.

62 artikla.

Työpalkka.

Sotavangeille on välittömästi pidättäjävallan viranomaisten toimesta suoritettava kohtuullinen työpalkka, jonka määrän nämä viranomaiset vahvistavat, mutta joka ei saa milloinkaan olla neljättäosaa Sveitsin frangia alhaisempi kokonaisuudessaan työpäivältä. Pidättäjävalta saattaa vahvistamansa päiväpalkat tiedoksi sotavangeille, sekä asianomaisen suojelijavallan välityksellä, sille vallalle, josta he ovat riippuvaisia.

Pidättäjävallan viranomaisten on niinkään suoritettava työpalkkaa sotavangeille, jotka on pysyväisesti määrätty tehtäviin tai käsityöhön, joilla on yhteyttä leirien hallintoon tai niiden sisäiseen järjestämiseen tai kunnossapitoon, sekä sotavangeille, jotka on velvoitettu suorittamaan tovereittensa hyväksi hengellistä tai lääkinnöllistä toimintaa.

Luottamusmiehen, hänen apulaistensa, ja, milloin sellaisia on, hänen neuvonantajiansa palkka maksetaan kantiinin tuloista kertyneestä rahastosta; sen määrän vahvistaa luottamusmies ja hyväksyy leirin komentaja. Jos sellaista rahastoa ei ole, suorittavat pidättäjävallan viranomaiset näille vangeille kohtuullisen työpalkan.

63 artikla.

Rahavarain siirrot.

Sotavangeilla on oikeus vastaanottaa heille henkilökohtaisesti tai yhteisesti osoitettuja rahalähetyksiä.

Jokaisella sotavangilla on oikeus määrätä seuraavan artiklan mukaan pidetyn tilinsä hänen hyväkseen osoittamasta määrästä (saatavasaldosta) niissä rajoissa, jotka pidättäjävallalta, joka suorittaa pyydyt maksut, vahvistaa. Mikäli estettä ei joudu pidättäjävallan tärkeiksi katsomista rahataloudellisista rajoituksista, sotavangit ovat oikeutetut suorittamaan maksuja ulkomailla. Tässä tapauksessa on etusija annettava sellaisille henkilöille suoritettaville maksuille, joista sotavangit ovat vastuussa.

Joka tapauksessa sotavankien tulee saada, mikäli se valta, josta he ovat riippuvaisia, siihen suostuu, suoritetuksi maksuja omassa maassaan seuraavaa menettelyä noudattaen: pidättäjävallalta toimituttaa mainitulle vallalle, suojelijavallan välityksellä, ilmoituksen joka sisältää kaikki asianmukaiset tiedot maksun lähettäjistä ja saajasta sekä maksettavasta määrästä pidättäjävallan rahassa ilmaistuna; tämä ilmoitus on asianomaisen vangin allekirjoitettava ja leirin komentajan varmennettava. Pidättäjävallalta veloittaa sotavangin tiliä tällä määrällä; siten velaksi merkitty määrä on sen merkittävä saatavana sen vallan hyväksi, josta sotavangit ovat riippuvaisia.

Soveltaessaan edellä olevia määräyksiä pidättäjävallalta voi käyttää tämän sopimuksen V liitteessä olevan kaavan mukaista ilmoitustapaa.

64 artikla.

Vangin tili.

Pidättäjävallan on kunkin sotavangin kohdalta pidettävä tiliä, joka sisältää ainakin seuraavat merkinnät:

1) määrät, jotka ovat vangille tulevat tai hän on saanut nostaa palkan enakkona, työpalkkana tai muulla perusteella; ne erät pidättäjävallan rahaa, jotka on otettu vangilta pois; vangilta otetut ja hänen pyynnöstään sanotun vallan rahaksi muunnetut rahaerät;

2) ne rahaerät, jotka on annettu vangeille käteisvaroina tai muussa vastaavassa muodossa; hänen lukuunsa ja pyynnöstään suoritettavat maksut; edellisen artiklan kolmannen kappaleen mukaisesti siirretyt rahaerät.

65 artikla.

Tilin hoito.

Jokainen sotavangin tiliin viety asiakirja on oleva hänen itsensä tai hänen puolestaan toimivan luottamusmiehen varmentama joko nimikirjoituksin tai nimimerkein.

Sotavankien on jokaisena ajankohtana saatava kohtuulliset helpotukset katsastaakseen tiliä tai saadaksean siitä otteen; tiliä voivat niinkään tarkastaa suojelijavallan edustajat käydessään leirissä.

Sotavankeja leiristä toiseen siirrettäessä heidän henkilökohtainen tilinsä seuraa heitä. Milloin siirto tapahtuu pidättäjävallasta toiseen, seuraavat heitä sellaiset heidän rahaeränsä, jotka eivät ole pidättäjävallan rahalajia; heille on annettava todistus muista rahaeristä, jotka jäävät tilille heidän saatavanaan.

Asianomaiset selkkauksen osapuolet voivat sopia siitä, että ne suojelijavallan välityksellä ja säännöllisin väliajoin saattavat toistensa tietoon supistelmat sotavankien tileistä.

66 artikla.

Tilin selvitys.

Kun sotavangin vankeus päättyy vapauttamisen tai kotiuttamisen johdosta, on pidättäjävallan annettava hänelle asianomaisen upseerin allekirjoittama asiakirja, joka osoittaa, minkä suuruinen hänen saatavansa tilisaldon mukaan on vankeuden päättyessä. Toiselta puolen pidättäjävalta toimituttaa sille vallalle, josta sotavangit ovat riippuvaisia, suojelijavallan välityksellä luettelot, joissa on kaikki asiaan kuuluvat tiedot sellaisista sotavangeista, joiden vankeus on päättynyt kotiuttamisen, vapauttamisen, pakenemisen, kuoleman tai muun seikan johdosta, ja on näissä luetteloissa erittäinkin mainittava heidän tiliensä saatavasaldot. Kunkin näiden luetteloiden lehden tulee olla pidättäjävallan valtuuttaman edustajan oikeaksi vahvistama.

Asianomaiset vallat voivat erikoissopimuksin kokonaan tai osittain muuttaa edelläolevia tämän artiklan määräyksiä.

Se valta, josta sotavanki on riippuvainen, on vastuussa hänelle siitä, että se pitää huolta sen saatavasaldon suorittamisesta hänelle, joka on jäänyt pidättäjävallan velaksi vankeuden päättyessä.

67 artikla.

Maksujen selvittely selkkauksen osapuolten kesken.

Sotavangeille 60 artiklan mukaisesti suoritettujen palkan ennakot katsottakoon sen vallan puolesta tehdyiksi, josta he ovat riippuvaisia; nämä palkan ennakot samoin kuin kaikki sanotun vallan 63 artiklan kolmannen kappaleen ja 68 artiklan nojalla tekemät suoritukset on vihollisuuksien päättyessä saatettava järjestelyn kohteeksi asianomaisten valtojen kesken.

68 artikla.

Korvauspyynnöt.

Jokainen sotavangin korvauspyyntö, joka perustuu tapaturmaan tai muuhun työstä aiheutuvaan työkyvyttömyyteen, on suojelijavallan välityksellä saatettava tiedoksi sille vallalle, josta hän on riippuvainen. Pidättäjävallan on 54 artiklassa olevien määräysten mukaisesti, joka tapauksessa annettava sotavangille asiakirja, joka osoittaa vamman tai työkyvyttömyyden laadun, ne olosuhteet, joissa se on syntynyt, sekä tiedot hänen saamastaan lääkärin- tai sairaalahoidosta. Tämä asiakirja on pidättäjävallan asianomaisen upseerin allekirjoitettava ja lääkinnöllistä laatua olevat tiedot on lääkintäpalveluksessa olevan lääkärin todistettava oikeiksi.

Pidättäjävallan toimesta on niinkään sille vallalle, josta sotavangit ovat riippuvaisia, annettava tiedoksi jokainen vangin korvauspyyntö, joka koskee häneltä 18 artiklan nojalla otettuja ja hänelle kotiuttamisen tapahtuessa palauttamatta jätettyjä henkilökohtaisia käyttöesineitä, rahaeriä ja arvoesineitä, samoin kuin jokainen sellainen korvauspyyntö, joka koskee vangin joko pidättäjävallan tai tämän palveluksessa olevan henkilön syyksi lukemaa menetystä. Siitä huolimatta on pidättäjävallan omalla kustannuksellaan hankittava toiset esineet sellaisten henkilökohtaisten käyttöesineiden sijaan, jotka ovat vangille tarpeen hänen vankeutensa aikana. Joka tapauksessa on pidättäjävallan annettava vangille vastuunalaisen upseerin allekirjoittama asiakirja, joka sisältää kaikki asianmukaiset tiedot niistä syistä, joiden vuoksi näitä käyttöesineitä, rahaeriä ja arvoesineitä ei ole palautettu hänelle. Tämän asiakirjan kaksoiskappale on 123 artiklassa tarkoitetun sotavankien keskustoimiston välityksellä toimitettava sille vallalle, josta vanki on riippuvainen.

III osa.

Vankeus. V alaosasto. Sotavankien suhteet ulkomaailmaan.

69 artikla.

Ilmoitus suoritetuista toimenpiteistä.

Niin pian kuin pidättäjävallan vallassa on sotavankeja, tämän on heille sekä suojelijavallan välityksellä sille vallalle, josta he ovat riippuvaisia, annettava tiedoksi ne toimenpiteensä, joihin se on ryhtynyt täyttääkseen tämän alaosaston määräykset; sen on myöskin tiedoitettava kaikista näiden toimenpiteiden muutoksista.

70 artikla.

Vangiksijoutumiskortti.

Jokaiselle sotavangille on heti vangiksi jouduttuaan tai viimeistään viikon kuluttua hänen saapumisestaan leiriin, vaikka se olisikin kauttakulkuleiri, niin myös sairauden kohdatessa tai siirrettäessä vanki sairaalaan tai toiseen leiriin suotava tilaisuus lähettää sekä suoraan perheelleen että 123 artiklassa tarkoitetulle sotavankien keskustoimistolle kirjekortti, joka on mikäli mahdollista laadittu tämän sopimuksen liitteessä olevan mallin mukaan ja joka sisältää tiedon vankeudesta, vangin osoitteesta ja hänen terveydentilastaan. Sanotut kortit on toimitettava perille mahdollisimman joutuisasti eikä niitä saa millään tavoin viivyttää.

71 artikla.

Kirjeenvaihto.

Sotavangit ovat oikeutetut lähettämään ja vastaanottamaan kirjeitä ja kortteja. Jos pidättäjävallalta katsoo tarpeelliseksi rajoittaa tätä kirjeenvaihtoa, sen on ainakin sallittava lähettää kuukausittain kaksi kirjettä ja neljä korttia, laadittuina mikäli mahdollista tähän sopimukseen liitettyjen mallien mukaan (70 artiklassa tarkoitettuja vangiksijoutumiskortteja sanottuihin lukuihin sisällyttämättä). Muita rajoituksia saadaan määrätä vain, jos pidättäjävallalla on täysi aihe pitää niitä myös vankien omaan etuun soveltuvina, ottaen huomioon ne vaikeudet, joita pidättäjävallalla on hankkiessaan riittävää määrää pystyviä kääntäjiä toimittamaan tarpeellisen tarkastuksen (sensuurin). Jos sotavangeille tulevaa kirjeenvaihtoa on rajoitettava, siitä voi päättää vain se valta, josta he ovat riippuvaisia, pidättäjävallan mahdollisesti tehtyä siitä pyynnön. Nämä kirjeet ja kortit on kuljetettava mahdollisimman nopeakulkuisin välinein, joita pidättäjävallalla on käytettävissään; niitä ei voida viivästyttää tai pidättää kuriin perustuvien syiden.

Sotavangit, jotka eivät ole pitkään aikaan saaneet uutisia perheeltään taikka joiden on mahdotonta niitä saada tai puolestaan heille antaa tavallista postinkuljetusta käyttäen, samoin kuin nekin, joita pitkät välimatkat eroittavat omaisistaan, ovat oikeutetut lähettämään sähkösanomia, joista menevät maksut on vietävä pidättäjävallan pitämään tiliin tai suoritettava heidän käytettävissään olevista rahoista. Niinikään saavat sotavangit sellaiset helpotukset hyväkseen kiireellisissä tapauksissa.

Yleensä on sotavankien kirjeenvaihto tapahtuva heidän äidinkielellään. Selkkauksen osapuolet voivat sallia muunkin kielisen kirjeenvaihdon.

Sotavankien postia sisältävät säkit on huolellisesti sinetöitävä, varustettava sellaisella päällekirjoituksella, joka selvästi osoittaa niiden sisällön, sekä osoitettava määrärauhan postitoimistoihin.

72 artikla.

Avustuslähetykset. I. Yleiset periaatteet.

Sotavangit ovat oikeutetut vastaanottamaan postitse tai muulla tavoin henkilökohtaisia tai yhteisiä lähetyksiä, erittäinkin sellaisia, jotka sisältävät elintarvikkeita, vaatteita ja lääkkeitä sekä heidän uskonnon, opintojen tai vapaahetkien tarvetta tyydyttämään tarkoitettuja välineitä, niihin lukien kirjat, uskonnonharjoituksessa käytettävät esineet, tieteelliset apuneuvot, tutkintokaavat, soittovälineet sekä urheilutarpeet ja sotavankien opintojen tai taiteellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavat välineet.

Näiden lähetyksen johdosta ei pidättäjävalta saata vapautua mistään tähän sopimukseen perustuvista velvollisuuksistaan.

Ainoat rajoitukset, jotka voidaan määrätä sovellettaviksi näihin lähetyksiin nähden, ovat ne, jotka suojelijavalta on ehdottanut sotavankien omaa etua silmällä pitäen tai, mitä tulee vain heille henkilökohtaisesti tarkoitettuihin lähetyksiin, ne, jotka perustuvat kuljetus- tai liikennevälineitä rasittavaan poikkeukselliseen tungokseen ja ovat Punaisen Ristin kansainvälisen komitean tai muun sotavankeja avustavan järjestön ehdottamia.

Henkilökohtaisia tai yhteisiä lähetyksiä koskevista toimitusehdoista on tarvittaessa tehtävä erikoissopimuksia asianomaisten valtojen kesken, joilla ei missään tapauksessa ole oikeutta viivästyttää lähetyksen jakelua sotavangeille. Elintarvike- ja vaatelähetykset eivät saa sisältää kirjoja; lääketarvikkeet on yleensä lähetettävä yhteispaketteina.

73 artikla.

II. Yhteisavustukset.

Elleivät asianomaiset vallat ole tehneet erikoissopimusta yhteisten avustuslähetyksen vastaanoton ja jakelun ehdoista, on sovellettava tähän sopimukseen liitettyä yhteisavustusten ohjesääntöä.

Edellä mainituilla erikoissopimuksilla ei missään tapauksessa voida rajoittaa luottamusmiehen oikeutta ottaa sotavangeille tarkoitettuja yhteisiä avustuslähetyksiä haltuunsa, suorittaa niiden jakelu ja käyttää niitä vankien hyväksi.

Niillä ei myöskään voida rajoittaa sitä oikeutta valvoa lähetyksen jakelua vastaanottajille, mikä on suojelijavallan, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean tai minkä tahansa muun eristettyjä henkilöitä avustavan ja yhteislähetyksen perille toimittamisen tehtäväkseen ottaneen järjestön edustajilla.

74 artikla.

III. Vapautus posti- ja kuljetusmaksuista.

Kaikki sotavangeille tarkoitetut avustuslähetykset ovat vapautetut kaikista maahantuonti-, tulli- ja muista maksuista.

Kirjeenvaihto sekä avustus- ja sallitut rahalähetykset, jotka on osoitettu sotavangeille tai joita nämä postitse lähettävät joko suoraan tai 122 artiklassa tarkoitettujen tiedonantotoimistojen ja 123 artiklassa tarkoitettujen sotavankien keskustoimiston välityksellä, ovat vapautetut kaikista postimaksuista lähettämisen ja määräämisessä sekä välillä olevissa maissa.

Kuljetuskustannuksista sellaisten sotavangeille tarkoitettujen avustuslähetyksien osalta, joita niiden painon vuoksi tai muusta syystä ei voida toimittaa heille postitse, vastaa pidättäjävalta kaikilla sen valvonnassa olevilla alueilla. Muut tähän sopimukseen osalliset valtat vastaavat kuljetuskustannuksista kukin alueellaan.

Niistä näiden lähetyksien kuljetuskustannuksista, jotka jäävät edellä määrättyjen maksuvapautusten ulkopuolelle, vastaa lähettäjä, mikäli asianomaiset valtat eivät ole erikseen toisin sopineet.

Korkeat sopimuspuolet tekevät voitavansa lennätinmaksujen alentamiseksi pienimpään mahdolliseen määräänsä sotavankien lähettämien ja heille osoitettujen sähkösanomien osalta.

75 artikla.

Erikoiskuljetusvälineet.

Siinä tapauksessa, että sotatoimet estävät asianomaisia valtoja täyttämästä niille kuuluvaa velvollisuutta turvata 70, 71, 72 ja 77 artiklassa tarkoitettujen lähetyksien kuljetus, asianomaiset suojelijavallat, Punaisen Ristin kansainvälinen komitea tai mikä tahansa muu järjestö, jonka selkkauksen osapuolet ovat hyväksyneet, voivat ottaa huolehtiakseen näiden lähetyksien kuljettamisesta siihen soveltuvilla välineillä (rautatievaunuilla, moottoriajoneuvoilla, laivoilla tai lentokoneilla jne.). Tässä tarkoituksessa Korkeat sopimuspuolet tekevät voitavansa toimittaakseen niille näitä kuljetusvälineitä ja oikeuttaakseen näiden käyttämisen liikenteeseen, erittäinkin antamalla tarpeellinen turvakirja.

Näitä kuljetusvälineitä voidaan niin ikään käyttää kuljettamaan:

- a) kirjeitä, luetteloita ja kertomuksia, joita lähettävät toisilleen 123 artiklassa tarkoitettu keskustiedonantotoimisto ja 122 artiklassa tarkoitettut kansalliset toimistot;
- b) sotavankeja koskevia kirjeitä ja kertomuksia, joita suojelijavallat, Punaisen Ristin kansainvälinen komitea tai mikä muu tahansa sotavankeja avustava järjestö lähettää omille edustajilleen tai selkkauksen osapuolille tai saa näitä.

Edellä olevat määräykset eivät mitenkään rajoita jokaiselle selkkauksen osapuolelle kuuluvaa oikeutta järjestää, jos se niin mieluummin tahtoo, muita kuljetusvälineitä ja antaa turvakirjoja molemminpuolisesti sovituin ehdoin.

Mikäli erikseen ei ole toisin sovittu, vastaavat näiden kuljetusvälineiden käytöstä aiheutuvista kustannuksista suhteellisesti ne selkkauksen osapuolet, joiden kansalaisten hyväksi sanotut palvelukset tulevat.

76 artikla.

Kirjeiden ja tavaroiden tarkastus.

Sotavangeille osoitettujen tai heidän lähettämiensä kirjeiden tarkastus (sensuuri) on toimitettava mahdollisimman joutuisasti. Sen saavat toimittaa ainoastaan lähettäjä- ja saajavaltiot ja kumpikin vain kerran.

Sotavangeille tarkoitettujen tavaralähetysten tarkastusta älköön toimitettako sellaisissa olosuhteissa, joissa lähetysten sisältö saattaa turmeltua, ja se on, mikäli kysymys ei ole kirjoituksesta tai painotuotteesta, suoritettava vastaanottajan tai hänen asianmukaisesti valtuuttamansa toverin läsnäollessa. Henkilökohtaisten tai yhteisten lähetysten luovutusta sotavangeille älköön tarkastusvaikeuksien varjolla viivytettävä.

Selkkauksen osapuolten sotilaallista tai poliittisista syistä julistama kirjeenvaihtokielto saattaa olla voimassa vain toistaiseksi ja kestää ainoastaan mahdollisimman lyhyen ajan.

77 artikla.

Oikeudellisten asiakirjain laatiminen ja perille toimittaminen.

Pidättäjävallat myöntävät kaikki helpotukset sotavangeille tarkoitettujen tai heidän antamiensa asiakirjojen, erityisesti valtakirjojen ja testamenttien perille toimittamiseen suojelijavallan tai 123 artiklassa tarkoitetun sotavankien keskustoimiston välityksellä.

Joka tapauksessa tulee sotavankien saada pidättäjävalloilta helpotuksia näiden asiakirjain laatimiseen; erittäinkin on sanottujen valtain annettava heille lupa neuvotella lakimiehen kanssa ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin heidän nimikirjoituksensa oikeaksi todistuttamiseksi.

III osa.

Vankeus. VI alaosasto. Sotavankien suhteet viranomaisiin.

I luku.

Sotavankien valitukset vankeusoloista.

78 artikla.

Valitukset ja anomukset.

Sotavangeilla on oikeus tehdä viranomaisille, joiden vallassa he ovat, valituksia niiden vankeusolojen suhteen, joissa he joutuvat elämään.

Heillä on myös rajoitukseton oikeus kääntyä joko luottamusmiehen välityksellä tai, jos he pitävät sitä tarpeellisena, suoraankin suojelijavaltain edustajien puoleen osoittaakseen näille ne kohdat, joiden osalta heillä on tehtävänä valituksia vankeusoloista.

Näitä anomuksia ja valituksia ei ole rajoitettava eikä luettava 71 artiklassa mainittuun kirjeenvaihtosuuteen sisältyväksi. Ne on toimitettava perille kiireellisesti. Niiden johdosta älköön määrättävä mitään rangaistuksia, vaikka ne havaittaisiin aiheettomiksi.

Luottamusmiehet saavat suojelijavaltain edustajille lähettää määräajoin kertomuksia tilanteesta leireissä ja sotavankien tarpeista.

II luku.

Sotavankien edustajat.

79 artikla.

Valinta.

Kaikissa paikoissa, missä on sotavankeja, lukuun ottamatta niitä, joissa on upseereita, sotavangit valitsevat vapaasti ja salaisin äänestyksin, joka kuudes kuukausi sekä niinkään toimen joutuessa avoimeksi, luottamusmiehiä, joiden tehtävänä on edustaa heitä sotilasviranomaisten, suojelijavaltain, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ja jokaisen muun järjestön luona, joka avustaa vankeja. Nämä luottamusmiehet voidaan valita uudelleen.

Upseerien ja heihin verrattavien sotavankien leireissä sekä sekaluontoisissa leireissä korkeimman arvoasteen vanhin sotavankiupseeri on tunnustettava luottamusmieheksi. Upseerileireissä on hänen apunaan oleva yksi tai useampia upseerien valitsemia neuvonantajia; sekaluontoisissa leireissä on nämä avustajat muiden kuin upseerivankien valittava keskuudestaan.

Sotavankien työleireissä on samaa kansallisuutta olevat sotavankiupseerit asetettava täyttämään sotavangeille kuuluvia leirin hallintotehtäviä. Lisäksi voidaan nämä upseerit valita luottamusmiesten toimiin tämän artiklan ensimmäisen kappaleen määräysten mukaisesti. Siinä tapauksessa on luottamusmiehen avustajat valittava muiden kuin upseerivankien keskuudesta.

Jokaisen luottamusmieheksi valitun tulee saada pidättäjävallan hyväksyminen, ennenkuin hän voi ryhtyä toimeensa. Jos pidättäjävallalta kieltäytyy hyväksymästä vankitovereittensa valitsemaa sotavankia, sen on suojelijavallalle ilmoitettava kieltäytymisensä syyt.

Luottamusmiehellä tulee joka tapauksessa olla sama kansallisuus, kieli ja tottumukset kuin niillä vangeilla, joita hän edustaa. Niin muodoin sotavangeilla, jotka on kansallisuutensa, kielensä ja tottumustensa mukaan jaettu leirin eri osastoihin, on oleva jokaisen osaston kohdalta oma luottamusmiehensä tämän artiklan edellä olevien kappaleiden määräysten mukaisesti.

80 artikla.

Tehtävät.

Luottamusmiesten on edistettävä sotavankien ruumiillista ja henkistä hyvinvointia.

Jos sotavangit päättävät toteuttaa keskinäisen avustusjärjestelmän, kuuluu tällaisen järjestäminen erityisesti luottamusmiesten toimivaltaan niiden erikoistehtävien ohella, joita heille muissa tämän sopimuksen määräyksissä uskotaan.

Luottamusmiehet eivät ole pelkästään virkansa nojalla vastuussa sotavankien tekemistä rikkomuksista.

81 artikla.

Erikoisoikeudet.

Luottamusmiehiä ei saa pakottaa muuhun työhön, jos heidän tehtävänsä täyttäminen sen johdosta vaikeutuisi.

Luottamusmiehet voivat sotavankien keskuudesta ottaa itselleen tarvitsemansa apulaiset. Heille on

suotava kaikki aineelliset helpotukset ja erittäinkin tiettyjä liikkumisvapauksia, jotka ovat tarpeen heidän tehtävänsä täyttämiseksi (käynnit työkuntien luona, avustuslähetyksen vastaanotto jne.).

Luottamusmiehillä on oikeus käydä huoneissa, joihin on eristetty sotavankeja, ja näillä on oikeus vapaasti neuvotella luottamusmiestensä kanssa.

Niinikään on luottamusmiehillä suotava kaikki helpotukset, mitä tulee posti- ja lennätinyhteyksiin pidättäjävallan viranomaisten, suojelijavaltain, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ja niiden valtuutettujen, lääkinnöllisten sekakomiteain sekä sotavankeja avustavien järjestöjen kanssa. Työkuntien luottamusmiehillä on oleva samat helpotukset yhteyksiä varten pääleirin luottamusmieheen. Näitä yhteyksiä älköön rajoitettako älköönkä niitä luettako 71 artiklassa mainittuun osuuteen.

Ketään luottamusmiestä ei voida siirtää toisaalle varaamatta hänelle kohtuuden mukaan tarvitsemaansa aikaa seuraajansa perehdyttämiseksi vireillä oleviin asioihin.

Erottamisen tapahtuessa on sellaisen päätöksen perusteet tiedoitettava suojelijavallalle.

III luku.

Rangaistukset ja kurinpidolliset seuraamukset. I. Yleiset määräykset.

82 artikla.

Sovellettava lainsäädäntö.

Sotavangit ovat niiden lakien, asetusten ja yleisten määräysten alaisia, joita noudatetaan pidättäjävallan sotavoimissa. Sellaisella vallalla on oikeus ryhtyä oikeudellisiin ja kurinpidollisiin toimenpiteisiin sellaisen sotavangin suhteen, joka on rikkonut näitä lakeja, asetuksia tai yleisiä määräyksiä. Kuitenkaan ei mikään tämän luvun säännösten vastainen syyte tai seuraamus ole sallittu.

Jos lait, asetukset tai yleiset määräykset selittävät rangaistaviksi sotavankien tekoja, vaikka samat teot pidättäjävallan sotavoimien jäsenten tekeminä jäävät rankaisematta, sellaiset teot saattavat aiheuttaa vain kurinpidollisen seuraamuksen.

83 artikla.

Valinta, kurinpidollisen ja oikeudellisen menettelyn välillä.

Milloin kysymys on siitä, onko sotavangin tekemästä rikoksesta rangaistus määrättävä kurinpidollisessa tai oikeudellisessa menettelyssä, pidättäjävalta huolehtii siitä, että asianomaiset viranomaiset noudattavat mitä suurinta lempeyttä kysymystä ratkaistessaan ja mahdollisuuden mukaan turvautuvat ennemmin kurinpidollisiin toimenpiteisiin kuin syytteen ajamiseen tuomioistuimessa.

84 artikla.

Tuomioistuimet.

Ainoastaan sotatuomioistuimilla on valta sotavangin tuomitsemiseen, ellei pidättäjävallan lainsäädännössä nimenomaan oikeuteta siviilituomioistuimia tuomitsemaan tämän vallan aseellisissa voimissa palvelevaa henkilöä samanlaisesta rikoksesta, mistä sotavankia syytetään.

Missään tapauksessa ei sotavankia ole saatettava minkään sellaisen tuomioistuimen tutkittavaksi, joka ei riippumattomuuden ja puolueettomuuden suhteen tarjoa olennaisia, yleisesti tunnustettuja takeita ja jonka menettely ei erittäinkään turvaa 105 artiklassa tarkoitettuja oikeuksia ja keinoja puolustautumiseen.

85 artikla.

Ennen vangiksi joutumista tehdyt rikkomukset.

Sotavangit, joita pidättäjävallan lainsäädännön nojalla syytetään ennen vangiksi joutumistaan tekemistään rikoksista, pysyvät, vaikka heidät tuomittaisiinkin, osallisina tästä sopimuksesta johtuvaan suojaan.

86 artikla.

"Non bis in idem".

Sotavankia voidaan rangaista vain kerran samasta teosta tai saman syytekohdan perusteella.

87 artikla.

Rangaistukset.

Pidättäjävallan sotilasviranomaiset tai tuomioistuimet eivät voi määrätä sotavangeille muita kuin sellaisia rangaistuksia, jotka voivat kohdata tämän vallan aseellisina voimina palvelevaa samanlaisesta teosta.

Rangaistusta määrätessään on pidättäjävallan tuomioistuinten ja viranomaisten mahdollisimman suuressa määrin otettava huomioon se seikka, ettei syytetty, koska hän ei ole pidättäjävallan kansalainen, ole sidottu siihen minkäänlaisin uskollisuusvelvoituksin ja että hän on sen vallassa hänen omasta tahdostaan riippumattomien olosuhteiden johdosta. Niillä on oikeus vapaasti lieventää vangin syyksi väitetystä teosta seuraavaa rangaistusta eivätkä ne tällöin ole velvolliset soveltamaan tämän rangaistuksen vähintä määrää.

Kiellettyjä ovat kaikki yhteisrangaistukset yksilöllisistä teoista, kaikki ruumiinrangaistukset, kaikki sulkemiset huoneisiin, joihin päivänvalo ei pääse, sekä yleensä kaikenlaatuinen kidutus ja julmuus.

Myöskään ei pidättäjävallalta saa keneltäkään sotavangilta riistää hänen arvoaan eikä estää häntä käyttämästä arvonmerkkejään.

88 artikla.

Rangaistusten täytäntöönpano.

Sotavankeina olevia upseereja, aliupseereja tai sotilaita, jotka kärsivät kurinpidollista tai oikeuden määräämää rangaistusta, ei ole kohdeltava ankarammin kuin saadaan kohdella samaa rangaistusta kärsiviä pidättäjävallan aseellisissa voimissa palvelevia henkilöitä, joilla on vastaava sotilasarvo.

Naispuolisia sotavankeja ei saa tuomita ankarampaan rangaistukseen tai, heidän kärsiessään rangaistusta, kohdella ankarammin kuin pidättäjävallan sotavoimiin kuuluvia naisia, joita on rangaistu samanlaisesta rikkomuksesta.

Missään tapauksessa ei naispuolisia sotavankeja ei saa tuomita ankarampaan rangaistukseen tai, heidän kärsiessään rangaistusta, kohdella ankarammin kuin pidättäjävallan sotavoimiin kuuluvaa

mieshenkilöä, jota on rangaistu samanlaisesta rikkomuksesta.

Sotavankeja ei saa sen jälkeen, kun he ovat kärsineet heille kurinpidollista tai oikeudellista tietä määrätyt rangaistukset, kohdella toisin kuin muitakaan vankeja.

III luku.

Rangaistukset ja kurinpidolliset seuraamukset. II. Kurinpidolliset seuraamukset.

89 artikla.

Yleistä. I. Rangaistuksen luonne.

Sotavankeihin sovellettavat kurinpitovangit rangaistukset ovat:

- 1) sakko, joka ei saa nousta enempään kuin 50 prosenttiin 60 ja 62 artiklassa tarkoitetuista palkan ennakosta ja työpalkasta eikä näin laskettuna käsittää pitempää aikaa kuin kolmekymmentä päivää;
- 2) niiden erikoisetujen lakkauttaminen, jotka on myönnetty lisänä tämän sopimuksen mukaiseen kohteluun;
- 3) työtä vuorotta, enintään kaksi tuntia päivässä;
- 4) aresti.

Kuitenkaan ei 3) kohdassa mainittua rangaistusta saa soveltaa upseereihin.

Missään tapauksessa eivät kurinpitovangit rangaistukset saa olla epäinhimillisiä, raakoja tai sotavankien terveydelle vahingollisia.

90 artikla.

II. Rangaistusten pituus.

Saman rangaistuksen pituus ei milloinkaan saa olla kolmekymmentä päivää pitempi. Kun kysymys on kurinpitovangit rikkomuksesta, on ennen asian käsittelyä tai rangaistuksen määräämistä tutkintavankeudessa kulunut aika vähennettävä määrätystä rangaistuksesta.

Edellä mainittua kolmekymmenen päivän aikaa ei saa ylittää siinäkään tapauksessa, että vangin on silloin, kun hänen asiaansa käsitellään, kurinpidollisesti vastattava useista rikkomuksista, olkootpa nämä toisiinsa liittyviä tai eivät.

Kurinpitoasiassa annetun päätöksen ja sen täytäntöönpanon välillä ei saa kulua aikaa enemmän kuin kuukausi.

Kun sotavangi tuomitaan uuteen kurinpitovangit rangaistukseen, tulee kunkin rangaistuksen täytäntöönpanon välillä kulua vähintään kolmen päivän aika, milloin jokin rangaistus käsittää kymmenen päivää tai enemmän.

91 artikla.

Pakeneminen. I. Onnistunut pako.

Sotavangin pakoa on seuraavissa tapauksissa pidettävä onnistuneena:

- 1) hän on saavuttanut sen vallan, josta hän on riippuvainen, tai tämän liittolaisvallan sotavoimat;
- 2) hän on jättänyt taakseen alueen, joka on pidättäjävallan tai tämän liittolaisvallan valtaan alistettu;
- 3) hän on saavuttanut pidättäjävallan aluevesillä olevan laivan, joka kulkee sen vallan lipun suojassa, josta hän on riippuvainen, tai tämän liittolaisvallan lipuin, edellyttäen ettei sanottua laivaa ole alistettu pidättäjävallan valtaan.

Sotavankeja, jotka heidän pakonsa tämän artiklan mukaisessa merkityksessä onnistuttua joutuvat uudelleen vangeiksi, ei saa tuomita mihinkään rangaistukseen heidän aikaisemman pakonsa johdosta.

92 artikla.

II. Onnistumaton pako.

Sotavankia, joka on yrittänyt paeta ja joka on saatu kiinni ennen kuin hänen pakonsa on onnistunut 91 artiklan mukaisessa merkityksessä, ei saa tämän teon johdosta uusimistapauksessakaan tuomita muuhun kuin kurinpitorangaistukseen.

Kiinni saatu vanki on niin pian kuin mahdollista luovutettava asianomaisille sotilasviranomaisille.

Poiketen 88 artiklan neljännestä kappaleesta voidaan sotavangit, joita on rangaistu onnistumattoman paon johdosta, panna erikoisvalvonnan alaisiksi, ehdoin kuitenkin, ettei siten haitata heidän terveyttään, että heitä silloin pidetään sotavankien leirissä ja ettei siten kumota mitään tämän sopimuksen heille suomista takeista.

93 artikla.

III. Liitännäisrikokset.

Pakenemista tai pakenemisen yritystä, vaikka kysymys olisikin uusimisesta, ei ole pidettävä raskauttavana asianhaarana, kun sotavanki on saatettu tuomioistuimen tutkittavaksi paon tai pakoyrityksen aikana tekemästään rikoksesta.

Sen mukaisesti kuin on sanottu 83 artiklassa saattavat sotavankien tekemät rikokset, jotka on tehty ainoastaan heidän pakonsa helpottamiseksi ja jotka eivät ole sisältäneet minkäänlaista henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa, olkoonkin että teko kohdistuu julkiseen omaisuuteen tai käsittää varkauden hyötymistarkoituksetta, väärrien asiakirjojen valmistamisen ja käytön tai siviilivaatteiden kantamisen, antaa aiheutta ainoastaan kurinpitorangaistukseen.

Sotavangit, jotka ovat paon tai pakoyrityksen suhteen olleet yhteistoiminnassa, voivat sen johdosta saada vain kurinpitorangaistuksen.

94 artikla.

IV. Ilmoitus vangin kiinnisaamisesta.

Jos paennut sotavanki on saatu kiinni, on siitä 122 artiklassa mainitussa järjestyksessä ilmoitettava sille vallalle, josta hän on riippuvainen, mikäli hänen paostaankin oli ilmoitettu.

95 artikla.

Menettely. I. Tutkintavankeus.

Kurinpitorikkomuksista syytettyjä sotavankeja ei saa päätöstä odotettaessa pitää tutkintavankeudessa, ellei samaa menettelyä noudateta pidättäjävallan aseellisissa voimissa palveleviin nähden samanlaisesta rikkomuksesta tai ellei sitä ole pidettävä tärkeänä järjestyksen ja kurin säilyttämiseksi leirissä.

Kaikkien sotavankien kohdalla on kurinpitorikkomuksesta aiheutuvan tutkintavankeuden aika supistettava ehdottomaan vähimmäismäärään eikä se saa ylittää neljätoista päivää.

Tämän luvun 97 ja 98 artiklain määräyksiä on sovellettava sotavankeihin, jotka kurinpitorikkomusten johdosta ovat tutkintavankeudessa.

96 artikla.

II. Asianomaiset viranomaiset ja puolustautumisoikeus.

Teot, joilla on loukattu kuria, on tutkittava välittömästi.

Mikäli muuta ei johdu tuomioistuinten ja ylempien sotilasviranomaisten toimivallasta, saattaa kurinpitorangaistuksen määrätä vain upseeri, jossa leirin komentajana on kurinpitovaltuus, tai hänen sijaisenaan oleva vastuunalainen upseeri tai se, jolle hän on siirtänyt valtuutensa.

Missään tapauksessa ei näitä valtuuksia voida siirtää sotavangille eikä vanki saa käyttää sellaisia valtuuksia.

Ennen kuripitorangaistuksen tuomitsemista on syytettynä olevalle sotavangille tarkoin ilmoitettava ne teot, joista häntä syytetään. Hänelle on varattava tilaisuus käyttäytymisensä selittämiseen ja puolustautumiseen. Hänellä on oikeus kuulustuttaa todistajia ja tarvittaessa turvautua kykenevän tulkin apuun. Päätös on ilmoitettava sotavangille ja luottamusmiehelle.

Leirin komentajan on pidettävä tuomituista kurinpitorangaistuksista luetteloa, jota suojelijavallan edustajien on saatava tarkastaa.

97 artikla.

Rangaistusten täytäntöönpano. I. Huoneet.

Sotavankeja älköön missään tapauksessa siirrettäkö rangaistuslaitoksiin (vankiloihin, kuritushuoneisiin, pakkotyölaitoksiin jne.) kärsimään kurinpitorangaistusta.

Huoneiden, joissa sotavangit kärsivät kurinpitorangaistusta, tulee olla 25 artiklassa tarkoitettujen terveydenhoitovaatimusten mukaiset. Rangaistukseen tuomitulle sotavangille on tehtävä mahdolliseksi pitää itsensä puhtaana 29 artiklan määräysten mukaan.

Upseerit ja heihin verrattavat eivät saa olla pidätettyinä samoissa huoneissa kuin aliupseerit ja sotamiehet.

Naispuoliset sotavangit, jotka kärsivät kurinpitorangaistusta, on pidettävä erillään miehistä ja heidän välitön valvontansa on uskottava naishenkilöille.

98 artikla.

II. Tärkeimmät takeet.

Kurinpitorangaistuksen johdosta pidätettyinä olevat sotavangit saavat edelleen hyväksen tämän

sopimuksen säännöksistä johtuvan turvan, mikäli ne eivät itse pidättämisen johdosta käy soveltumattomiksi. Kuitenkaan ei heitä missään tapauksessa voida erottaa 78 ja 126 artiklaan perustuvista eduista.

Kurinpitorangaistukseen tuomituilta sotavangeilta ei voida riistää heidän arvoonsa perustuvia etuoikeuksia.

Kurinpitorangaistukseen tuomituilla sotavangeilla tulee olla päivittäin tilaisuus ruumiinliikuntaan ja ulkoilmassa oleskeluun vähintään kahden tunnin aikana.

Heillä on oikeus olla pyynnöstään läsnä päivittäisessä lääkärintarkastuksessa; heille on annettava terveydentilansa vaatimaa hoitoa ja heidät on tarvittaessa siirrettävä eristämiskaupan sairassuojaan taikka sairaalaan.

Heillä on oikeus lukea ja kirjoittaa sekä lähettää ja vastaanottaa kirjeitä. Sitä vastoin voidaan paketit ja rahalähetykset jättää heille antamatta ennen kuin rangaistusaika on päättynyt; ne on tätä odotettaessa annettava luottamusmiehelle, joka luovuttaa paketeissa olevat pilaantuvat ruokatavarat sairassuojalle.

III luku.

Rangaistukset ja kurinpidolliset seuraamukset. III. Oikeudenkäynnit.

99 artikla.

Pääsäännöt. I. Yleiset periaatteet.

Ketään sotavankia ei voida syyttää tai tuomita teosta, jota ei ole nimenomaan kielletty sen tekemispäivänä voimassa olevassa pidättäjävallan lainsäädännössä tai kansainvälisessä oikeudessa.

Minkäänlaista henkistä tai ruumiillista painostusta ei saa kohdistaa sotavankiin hänen taivuttamiseksi tunnistamaan syyllisyytensä siihen tekoon, josta häntä syytetään.

Ketään sotavankia ei voida tuomita, ellei hänellä ole ollut tilaisuutta puolustautumiseen ja häntä ole avustanut kykenevä puolustaja.

100 artikla.

II. Kuolemanrangaistus.

Sotavangeille ja suojelijavalloille on mahdollisimman pian ilmoitettava, mistä rikoksista saattaa pidättäjävallan lainsäädännön mukaan seurata kuolemanrangaistus.

Myöhemmin ei mistään rikoksesta voida säätää seuraamukseksi kuolemanrangaistusta sen vallan suostumuksetta, josta vangit ovat riippuvaisia.

Vankia ei voida tuomita kuolemaan, ellei tuomioistuimen huomiota ole 87 artiklan toisen kappaleen mukaan erityisesti kiinnitetty siihen seikkaan, ettei syytetty, koska hän ei ole pidättäjävallan kansalainen, ole siihen sidottu minkäänlaisin uskollisuusvelvoituksin ja että hän on sen vallassa hänen omasta tahdostaan riippumattomien olosuhteiden johdosta.

101 artikla.

III. Kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva määräaika.

Kun sotavanki on tuomittu kuolemaan, ei tuomiota saa panna täytäntöön ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun 107 artiklassa tarkoitettu yksityiskohtainen tiedoitus on saapunut suojelijavallalle ilmoitetun osoitteen mukaan lähetettynä.

102 artikla.

Menettely. I. Tuomion pätevyyden edellytykset.

Sotavanki voidaan katsoa pätevästi tuomituksi ainoastaan, jos tuomion on antanut sama tuomioistuin ja noudattaen samaa menettelyä kuin siinäkin tapauksessa, että kysymys olisi ollut pidättäjävallan sotavoimiin kuuluvasta henkilöstä, ja edellyttäen lisäksi, että tämän luvun määräyksiä on noudatettu.

103 artikla.

II. Tutkintavankeus (sen vähentäminen ja järjestely).

Jokainen sotavankeja koskeva oikeudellinen tutkinta on toimitettava niin joutuisasti kuin olosuhteet sen sallivat ja sillä tavoin että oikeudenkäynti tapahtuu mahdollisimman aikaisin. Ketään sotavankia ei saa pitää tutkintavankeudessa, ellei sellainen toimenpide ole sovellettavissa myös pidättäjävallan aseellisissa voimissa palveleviin samanlaisten rikkomusten johdosta tai ellei kansallisen turvallisuuden etu sitä vaadi. Tämä tutkintavankeus ei missään tapauksessa saa kestää kolmea kuukautta kauemmin.

Sotavangin tutkintavankeuden aika on vähennettävä sen vapausrangaistuksen ajasta, johon hänet tuomitaan; se on otettava lukuun rangaistusta määrättäessä.

Tutkintavankeutensa aikana sotavangit saavat edelleen hyväkseen tämän luvun 97 ja 98 artiklassa johtuvan turvan.

104 artikla.

III. Ilmoitus oikeudenkäynnistä.

Joka kerran kun pidättäjävallalta on päätynyt nostaa syytteen sotavankia vastaan; sen on ilmoitettava siitä suojelijavallalle niin pian kuin mahdollista ja ainakin kolmea viikkoa ennen kuin syytettä ryhdytään oikeudessa käsittelemään. Tämä määräaika ei ala kulua ennen kuin sanottu ilmoitus on saapunut suojelijavallalle lähetettynä sillä osoitteella, jonka se on etukäteen ilmoittanut pidättäjävallalle.

Tämän ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) sotavangin nimi ja etunimet, hänen arvonsa, matrikkeli-(kantakortti-) numeronsa, syntymäaikansa ja hänellä ehkä oleva ammattinsa;
- 2) eristämisen- ja pidättämisen paikka;
- 3) syytekohta tai -kohdat eriteltyinä (maininnoin syytteen perusteena olevista rangaistussäännöksistä);
- 4) asiaa käsittelevän tuomioistuimen nimi sekä ensimmäisen oikeudenistunnon paikka ja aika.

Sama ilmoitus on pidättäjävallan annettava sotavangin luottamusmiehelle.

Ellei silloin, kun syytettä olisi ryhdyttävä oikeudessa käsittelemään, selvitystä esitetä siitä, että

suojelijavalta, sotavanki ja asianomainen luottamusmiehen ovat saaneet edellä mainitun ilmoituksen vähintään kolme viikkoa ennen oikeuden istuntoa, on juttu, syytetty enemmälti käsittelemättä, lykättävä toiseen oikeuden istuntoon.

105 artikla.

IV. Puolustautumisoikeudet ja -keinot.

Sotavangilla on oikeus käyttää avustajanaan jotakin vankitoveriaan, saada oman valintansa mukaan puolustajakseen kykenevä asianajaja, haastattaa todistajia ja turvautua, jos hän katsoo sen tarpeelliseksi, pätevän tulkin apuun. Näistä oikeuksista on pidättäjävallan hyvissä ajoin ennen oikeuden istuntoa ilmoitettava hänelle.

Jos sotavanki ei ole valinnut puolustajaa, suojelijavalta toimittaa sen hänelle; tätä varten on sanotulla vallalla oleva käytettävänä vähintään viikon aika. Suojelijavallan pyynnöstä on pidättäjävallan annettava sille luettelo henkilöistä, jotka ovat kykeneviä huolehtimaan puolustuksesta. Siinä tapauksessa, ettei sotavanki eikä suojelijavaltakaan ole valinnut puolustajaa, pidättäjävallalla on määrättävä kykenevä asianajaja puolustamaan syytettyä.

Syytetyn puolustuksen valmistamiseen on puolustajalla oleva käytettävänä vähintään kahden viikon aika ennen ensimmäistä oikeuden istuntoa, ja on hänelle myös myönnettävä tarpeelliset helpotukset; erittäinkin tulee hänen saada vapaasti käydä syytetyn luona ja keskustella hänen kanssaan todistajain olematta saapuvilla. Hän voi keskustella kaikkien syytettyä puolustavien todistajien kanssa, sotavangit niihin luettuina. Nämä helpotukset ovat olevat hänen käytettävänä kunnes muutoksenhakua koskevat määräajat ovat päättyneet.

Syytettynä olevan sotavangin tulee saada hyvissä ajoin ennen ensimmäistä oikeuden istuntoa tiedokseen, sellaisella kielellä jota hän ymmärtää, syytekirja samoin kuin myös asiakirjat, jotka on yleensä annettava hänelle tiedoksi pidättäjävallalla sotavoimiin nähden voimassa olevien lakien mukaisesti. Samanlainen tiedoksiantaminen on samoin edellytyksin toimitettava hänen puolustajalleen.

Suojelijavallan edustajalla on oikeus olla läsnä oikeuden istunnossa paitsi milloin tämä poikkeuksellisesti on ollut pidettävä suljetuin ovin valtion turvallisuusedun vuoksi; tässä tapauksessa pidättäjävalta ilmoittaa siitä suojelijavallalle.

106 artikla.

V. Muutoksenhaku.

Jokaisella sotavangilla on oikeus, samoin edellytyksin kuin pidättäjävallalla aseellisissa voimissa palvelevilla tehdä valitus ja käyttää hyväkseen kaikkia muitakin muutoksenhakekeinoja ylintä oikeusastetta myöten sellaisen tuomion johdosta, joka on kohdistunut häneen. Hänelle on annettava täydellinen selko muutoksenhakuoikeuksistaan ja niiden käyttämisessä noudatettavista määräajoista.

107 artikla.

VI. Tuomioiden tiedoksiantaminen.

Jokainen sotavankiin kohdistunut tuomio on viipymättä saatettava suojelijavallan tietoon lyhykäisenä tiedoituksena, josta niinkään ilmenee, onko sotavangilla oikeus hakea muutosta valittamalla tai muulla tavoin. Tällainen tiedoksiantaminen on toimitettava myös asianomaiselle luottamusmiehelle. Niinkään on tuomiosta, ellei sitä ole julistettu hänen läsnä ollessaan, annettava tieto sotavangille.

sellaisella kielellä, jota hän ymmärtää. Sitä paitsi on pidättäjävallan viipymättä ilmoitettava suojelijavallalle, onko sotavanki päättänyt käyttää tai olla käyttämättä muutoksenhakuoikeuttaan.

Sen lisäksi, milloin tuomio on käynyt lopulliseksi ja, jos kysymys on kuolemanrangaistuksesta, milloin tuomio on julistettu ensimmäisessä oikeusasteessa, pidättäjävallan on niin pian kuin mahdollista osoitettava suojelijavallalle yksityiskohtainen tiedoitus, joka sisältää:

1) tuomion tarkan sanamuodon;

2) kertoelman valmistavasta tutkinnasta ja oikeudessa tapahtuneesta käsittelystä mainiten erityisesti, mitä syyte ja puolustus sisältävät;

3) ilmoituksen, kun sellaisesta tapauksesta on kysymys, siitä rangaistuslaitoksesta, jossa rangaistus on kärsittävä.

Edellä olevissa kappaleissa tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä suojelijavallalle sitä osoitetta käyttäen, jonka tämä on etukäteen saattanut pidättäjävallan tietoon.

108 artikla.

Rangaistuksen täytäntöönpano. Vankilajärjestys.

Rangaistukset, joihin sotavangit on tuomittu säännönmukaisesti ja täytäntöönpanokelpoisiksi tulleilla tuomioilla, on kärsittävä samoissa laitoksissa ja olosuhteissa kuin kysymyksen ollessa pidättäjävallan aseellisissa voimissa palvelevista. Näiden olosuhteiden tulee joka tapauksessa olla sopuinnussa terveydenhoidon ja inhimillisyyden vaatimusten kanssa.

Naispuolinen sotavanki, joka joutuu kärsimään siten määrättyä rangaistusta, on sijoitettava erilliseen huoneeseen ja alistettava naishenkilöiden suorittamaan valvontaan.

Vapausrangaistukseen tuomitut sotavangit saavat joka tapauksessa hyväksien tämän sopimuksen 78 ja 126 artiklasta johtuvat edut. Lisäksi heillä on oikeus vastaanottaa ja lähettää kirjeitä ja kortteja, vastaanottaa ainakin yksi avustuspaketti kuukaudessa ja säännönmukaisesti saada ruumiinliikuntaa ulkoilmassa; heillä on oikeus saada terveydentilansa vaatimaa lääkärinhoitoa sekä pyytämäänsä hengellistä apua. Mikäli heille on määrättävä rangaistuksia, niiden tulee olla sopuinnussa 87 artiklan kolmannen kappaleen määräysten kanssa.

IV osa.

Vankeuden päätyminen. I alaosa. Välitön kotiuttaminen sekä puolueettoman maan hoitoon sijoittaminen.

109 artikla.

Yleistä.

Selkkauksen osapuolet ovat velvolliset, mikäli tämän artiklan kolmannessa kappaleessa ei toisin määrätä, palauttamaan maihinsa vaikeasti sairaat ja vaikeasti haavoittuneet sotavangit, heidän lukumääräänsä ja arvoonsa katsomatta sekä pidettyään huolta heidän saamisestaan sellaiseen tilaan, että heidät voidaan kuljettaa, sen mukaan kuin seuraavan artiklan ensimmäisessä kappaleessa tarkemmin sanotaan.

Vihollisuuksien kestäessä selkkauksen osapuolet tekevät voitavansa, yhteistoimin asianomaisten

puolueettomien valtain kanssa, sijoittaakseen seuraavan artiklan toisessa kappaleessa tarkoitettut haavoittuneet ja sairaat sotavangit puolueettoman maan hoitoon; ne voivat lisäksi tehdä sopimuksia kauan vankeudessa olleiden terveiden sotavankien välittömästä kotiuttamisesta tai eristämisestä puolueettomaan maahan.

Ketään haavoittunutta tai sairasta sotavankia, joka tämän artiklan ensimmäisen kappaleen mukaan olisi kotiutettavissa, ei saa vastoin hänen tahtoaan kotiuttaa vihollisuuksien jatkuessa.

110 artikla.

Välitöntä kotiuttamista sekä hoitoon uskomista koskevat tapaukset.

Välittömästi on kotiutettava:

- 1) parantumattomasti haavoittuneet ja sairaat, joiden henkinen tai ruumiillinen kunto näyttää huomattavasti alentuneen;
- 2) haavoittuneet ja sairaat, jotka lääkärin arvion mukaan eivät voi parantua vuoden kuluessa, joiden tila vaatii hoitoa ja joiden henkinen tai ruumiillinen kunto näyttää huomattavasti alentuneen;
- 3) parantuneet, haavoittuneet ja sairaat, joiden henkinen ja ruumiillinen kunto näyttää huomattavasti ja pysyväisesti alentuneen.

Puolueettoman maan hoitoon voidaan sijoittaa:

- 1) haavoittuneet ja sairaat, joiden parantuminen on odotettavissa haavoittumista tai sairauden alkamista lähinnä seuraavan vuoden kuluessa, jos puolueettomassa maassa saatavan hoidon voidaan edellyttää varmistavan ja jouduttavan parantumista;
- 2) sotavangit, joiden henkinen tai ruumiillinen terveys lääkärin arvion mukaan joutuu vakavan uhan alaiseksi vankeuden edelleen jatkuessa, mutta jotka voisivat välttää tämän uhan puolueettoman maan hoitoon sijoittamisella.

Ehdot, jotka puolueettoman maan hoitoon sijoitettujen sotavankien tulee täyttää, jotta heidät voitaisiin kotiuttaa, samoin kuin heidän asemansa on vahvistettava asianomaisten valtain välisin sopimuksin. Yleensä on puolueettoman maan hoitoon sijoitetut sotavangit vapautettava, jos he kuuluvat johonkin seuraavista ryhmistä:

- 1) ne, joiden terveydentila on huonontunut välittömän kotiuttamisen edellytyksiä vastaavaksi;
- 2) ne, joiden henkinen tai ruumiillinen kunto pysyy hoidonkin jälkeen huomattavasti alentuneena.

Mikäli asianomaisten selkkauksen osapuolten kesken ei ole tehty erikoissopimuksia niiden työkyvyttömyys- ja sairaustapausten määrittelemiseksi, jotka aiheuttavat välittömän kotiuttamisen tai puolueettoman maan hoitoon sijoittamisen, nämä tapaukset on vahvistettava niiden periaatteiden mukaisesti, jotka sisältyvät tähän sopimukseen liitettyihin välitöntä kotiuttamista ja puolueettoman maan hoitoon sijoittamista koskevaan mallisopimukseen sekä lääkinnöllisiä sekakomissioita koskevaan ohjesääntöön.

111 artikla.

Puolueettomaan maahan eristäminen.

Pidättäjältä, se valta, josta sotavangit ovat riippuvaisia sekä molempien mainittujen valtain

hyväksymä puolueeton valta tekevät voitavansa sellaisten sopimusten aikaansaamiseksi, joissa sallitaan sotavankien eristäminen sanotun puolueettoman maan alueelle vihollisuuksien lakkaamiseen saakka.

112 artikla.

Lääkinnölliset sekakomissiot.

Kun vihollisuudet ovat alkaneet, on lääkinnöllisiä sekakomiteoita asetettava tarkastamaan sairaita ja haavoittuneita sotavankeja ja tekemään kaikkia asian vaatimia päätöksiä heidän suhteensa. Näiden komissioiden asettaminen, tehtävät ja toiminta määräytyy tämän sopimuksen liitteenä olevan ohjesäännön määräysten mukaan.

Kuitenkin voidaan sellaiset sotavangit, jotka pidättäjävallan lääkintöviranomaisten käsityksen mukaan ilmeisesti ovat vaikeasti haavoittuneita tai vaikeasti sairaita, kotiuttaa, vaikkei lääkinnöllinen sekakomissio ole heitä tarkastanut.

113 artikla.

Lääkinnöllisten sekakomissioiden tarkastettavat vangit.

Paitsi pidättäjävallan lääkintöviranomaisten määräämät saavat myös seuraaviin ryhmiin kuuluvat haavoittuneet ja sairaat sotavangit ilmoittautua lääkinnöllisten sekakomissioiden tarkastettaviksi:

- 1) haavoittuneet ja sairaat, kun tarkastusta on ehdottanut heidän kansalaisuuttaan tai sellaisen selkkauksen osapuoliin kuuluvan vallan kansalaisuutta oleva lääkäri, joka on sen vallan liittolainen, josta he ovat riippuvaisia, edellyttäen että lääkäri harjoittaa tointa leirissä;
- 2) haavoittuneet ja sairaat, jotka heidän luottamusmiehensä on ehdottanut;
- 3) haavoittuneet ja sairaat, kun tarkastusta on ehdottanut se valta, josta he ovat riippuvaisia, taikka tämän vallan tunnustama järjestö, joka avustaa vankeja.

Sotavangit, jotka eivät kuulu mihinkään edellä mainituista ryhmistä, saavat siitä huolimatta ilmoittautua lääkinnöllisten sekakomissioiden tarkastettaviksi, mutta heidät tarkastetaan vasta mainittuihin ryhmiin kuuluvien jälkeen.

Lääkinnöllisen sekakomission tarkastettavina olevien sotavankien kansalaisuutta oleva lääkäri sekä heidän luottamusmiehensä ovat oikeutetut olemaan läsnä tarkastuksessa.

114 artikla.

Tapaturman uhreiksi joutuneet vangit.

Sotavangit, joita on kohdannut tapaturma, vapaaehtoisesti itseään haavoittaneita siis lukuun ottamatta, pääsevät, mitä tulee kotiuttamiseen ja puolueettoman vallan hoitoon sijoittamiseen, osallisiksi tämän sopimuksen suomista eduista.

115 artikla.

Rangaistusta kärsivät vangit.

Ketään kurinpitorangaistukseen tuomittua sotavankia, joka täyttää kotiuttamisen tai puolueettoman maan hoitoon sijoittamisen ehdot, ei voida pidättää sen johdosta, ettei hän ole kärsinyt

rangaistustaan.

Sotavangit, joita syytetään tai jotka on tuomittava oikeudessa ja jotka voitaisiin määrätä kotiutettaviksi tai puolueettomaan maahan sijoitettaviksi, saavat hyväkseen sanotut toimenpiteet ennen oikeudenkäynnin tai rangaistuksen täytäntöönpanon päättymistä, jos pidättäjävältä siihen suostuu.

Selkkauksen osapuolet ilmoittavat toisilleen niiden nimet, jotka pidätetään, kunnes oikeudenkäynti tai rangaistuksen täytäntöönpano on päättynyt.

116 artikla.

Kotiuttamiskustannukset.

Sotavankien kotiuttamisesta tai heidän siirtämisestään puolueettomaan maahan aiheutuvista kustannuksista vastaa se valta, josta nämä vangit ovat riippuvaisia, pidättäjävallan rajasta alkaen.

117 artikla.

Kotiuttamisen jälkeinen toiminta.

Ketään kotiutettua ei saa käyttää aktiiviseen sotapalveluun.

IV osa.

Vankeuden päätyminen. II alaosasto. Sotavankien vapauttaminen ja kotiuttaminen vihollisuuksien päättyessä.

118 artikla.

Vapauttaminen ja kotiuttaminen.

Sotavangit on viipymättä vapautettava ja kotiutettava aktiivisten vihollisuuksien päättyessä.

Jos tästä ei ole määräyksiä selkkauksen osapuolten vihollisuuksien lakkaamisen varalta tekemässä sopimuksessa taikka jos tällainen sopimus puuttuu, kukin pidättäjävältä laatii itse ja viipymättä toteuttaa kotiuttamissuunnitelman, joka on edellisessä kappaleessa lausutun periaatteen mukainen.

Kummassakin tapauksessa on päätetyt toimenpiteet saatettava sotavankien tietoon.

Kotiuttamiskustannukset on joka tapauksessa jaoitettava kohtuuden mukaisesti pidättäjävallan ja sen vallan välillä, josta vangit ovat riippuvaisia. Tässä jaottelussa on seuraavia periaatteita noudatettava:

a) milloin molemmat vallat rajoittuvat toisiinsa, on sen vallan, josta sotavangit ovat riippuvaisia, suoritettava kotiuttamiskustannukset pidättäjävallan rajasta alkaen;

b) milloin sanotut vallat eivät rajoitu toisiinsa, pidättäjävallan on suoritettava sotavankien kuljettamiskustannukset alueellaan rajaansa tai siihen lastaussatamaan saakka, joka on lähimpänä sitä valtaa, josta he ovat riippuvaisia. Mitä tulee jäljellä oleviin kotiuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin, asianomaiset vallat sopivat niiden kohtuullisesta jakamisesta keskenään. Sellaisen sopimuksen päättämisestä ei missään tapauksessa saa aiheutua vähintäkään viivästystä sotavankien kotiuttamisessa.

119 artikla.

Menettelyn yksityiskohtia.

Kotiuttamiset on toteutettava samanlaisissa olosuhteissa kuin tämän sopimuksen 46-48 artikloissa on määrätty sotavankien siirtoihin nähden sekä ottaen huomioon 118 artiklan ja jäljempänä olevat määräykset.

Kotiuttamisen tapahtuessa on sotavangeilta 18 artiklan määräysten mukaisesti otetut arvoesineet sekä ulkomaan rahaa olevat erät, joita ei ole muunnettu pidättäjävallan rahaksi, palautettava heille. Arvoesineet ja ulkomaan rahaa olevat erät, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet sotavangeille palauttamatta heitä kotiutettaessa, on luovutettava 122 artiklassa tarkoitetun tiedonantotoimiston haltuun.

Sotavangit ovat oikeutetut viemään mukanaan henkilökohtaiset käyttöesineensä, kirjeenvaihtonsa sekä heidän osoitteellaan saapuneet paketit; näiden esineiden paino voidaan, jos kotiuttamisolosuhteet sitä vaativat, rajoittaa siihen, minkä vanki voi sopivasti kantaa; joka tapauksessa on vangilla oikeus viedä mukanaan vähintään kaksikymmentäviisi kiloa.

Muut kotiutetun sotavangin henkilökohtaiset käyttöesineet on pidättäjävallan säilytettävä; tämä toimituttaa ne heille niin pian kuin se on sen vallan kanssa, josta vanki on riippuvainen, tehnyt sopimuksen niistä ehdoista, joita on noudatettava heidän kuljettamisessaan sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisessa.

Vangit, joihin on kohdistettu rikosasia ajettu syyte rikoslain mukaan rangaistavasta rikoksesta tai rikkomuksesta, voidaan pidättää oikeudenkäynnin ja sen tuloksesta riippuen, rangaistusajan päättymiseen saakka. Vastaavasti on asian laita niiden suhteen, jotka on tuomittu rikoslain mukaan rangaistavasta rikoksesta tai rikkomuksesta.

Selkkauksen osapuolet ilmoittavat toisilleen niiden vankien nimet, jotka pidätetään oikeudenkäynnin loppumiseen tai rangaistuksen täytäntöönpanon päättymiseen saakka.

Selkkauksen osapuolten on sovittava komissioiden asettamisesta etsimään tietymättömiin joutuneita sotavangeja sekä huolehtimaan heidän mahdollisimman pikaisesta kotiuttamisestaan.

IV osa.

Vankeuden päätyminen. III alaosasto. Sotavankien kuolema.

120 artikla.

Testamentit, kuolintodistukset, hautaus, ruumiinpoltto.

Sotavankien testamentit on laadittava siten, että ne vastaavat heidän kotimaansa lainsäädännön mukaisia pätevyysvaatimuksia, joiden saattamiseksi pidättäjävallan tietoon sanottu maa ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin. Sotavangin pyynnöstä ja joka tapauksessa hänen kuoltuaan on testamentti viivytyksettä toimitettava suojelijavallalle ja oikeaksi todistettu jäljennös siitä keskustiedonantotoimistolle.

Kuolintodistukset, tähän sopimukseen liitetyn kaavan mukaan laadittuina, tai vastuunalaisen upseerin oikeaksi todistamat luettelot kaikista vankeudessa kuolleista sotavangeista on mahdollisimman nopeasti toimitettava 122 artiklan mukaisesti asetetulle sotavankien tiedonantotoimistolle. Näissä todistuksissa tai luetteloissa tulee mainita 17 artiklan kolmannessa

kappaleessa luetellut henkilötiedot, kuolemantapauksen paikka ja aika, kuoleman syy, hautauspaikka ja -aika sekä kaikki tarpeelliset tiedot hautojen yksilöimiseksi.

Ennen hautaamista tai ruumiinpolttoa on toimitettava lääkinnöllinen ruumiintarkastus kuoleman toteamiseksi, kertomuksen laatimisen varalta ja, mikäli on tarpeen, vainajan henkilöllisyyden selvittämiseksi.

Pidättäjäviranomaisten on huolehdittava siitä, että vankeusaikanaan kuolleet sotavangit saavat kunniallisen hautauksen, mikäli mahdollista heidän uskontonsa mukaisin menoin, sekä että heidän hautojaan kunnioitetaan, pidetään asianmukaisessa kunnossa ja siten merkittyinä, että ne voidaan aina löytää. Mikäli se kulloinkin on mahdollista, on kuolleet sotavangit, jotka olivat samasta vallasta riippuvaisia, haudattava samaan paikkaan.

Kuolleet sotavangit on haudattava kukin erikseen, paitsi milloin ylivoimaisen esteen vuoksi yhteishautaus ei ole vältettävissä. Ruumiit voidaan polttaa vain pakottavien terveydellisten syiden niin vaatiessa taikka kuolleen henkilön uskonnosta johtuvista syistä taikka sen johdosta, että hän on ilmaissut sitä toivovansa. Milloin polttaminen tapahtuu, siitä ja sen perusteista on otettava maininta kuolintodistukseen.

Jotta haudat voitaisiin aina löytää, kaikki hautauksia ja hautoja koskevat tiedot on rekisteröitävä pidättäjävallan perustamassa hautavirastossa. Luettelot haudoista ja tiedot sotavangeista, jotka on haudattu hautausmaihin tai muualle, on toimitettava sille vallalle, josta sotavangit olivat riippuvaisia. Aluetta valvova valta, mikäli se on osallinen tähän sopimukseen, on velvollinen pitämään huolta näistä haudoista ja rekisteröimään kaikki jälkeensä tapahtuvat ruumiiden siirrot. Näitä määräyksiä on sovellettava myös tuhkaan, jota hautaviraston on säilytettävä, kunnes kotimaa on ilmoittanut niistä lopullisista toimenpiteistä, joihin se haluaa tässä kohden ryhtyä.

121 artikla.

Eriyisissä olosuhteissa kuolleet tai haavoittuneet sotavangit.

Milloin sotavangin kuoleman tai vaikean ruumiinvamman on aiheuttanut vartiomies, toinen sotavanki tai jokin muu henkilö tai sellaista aiheuttamista on syytä epäillä, samoin kuin myös, milloin kuoleman syy on tuntematon, pidättäjävallan on välittömästi sellaisen tapahtuman jälkeen toimitettava virallinen tutkinta.

Tästä on viipymättä tiedoitettava suojelijavallalle. Todistajien, erittäinkin sotavankien lausumat on otettava talteen; kertomus, joka sisältää sanotut lausumat, on toimitettava mainitulle vallalle.

Jos tutkinta osoittaa yhden tai useita henkilöitä syyllisiksi, pidättäjävallan on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin syytteen nostamiseksi sitä tai niitä vastaan, jotka ovat vastuussa.

V osa.

Sotavankien hyväksi toimivat tiedonantotoimistot ja avustusyhdistykset.

122 artikla.

Kansalliset toimistot.

Selkkauksen alkaessa ja kaikissa valtaustapauksissa on kunkin selkkauksen osapuolista perustettava virallinen sen vallassa olevien sotavankien tiedonantotoimisto; puolueettomien tai ei-sotaikäyvien valtain, jotka ovat ottaneet alueelleen 4 artiklassa mainittuihin ryhmiin kuuluvia henkilöitä, on

meneteltävä samoin näiden henkilöiden suhteen. Asianomaisen vallan on huolehdittava siitä, että tiedonantotoimistolla on käytettävänä sen tehokkaan toiminnan kannalta tarpeelliset huoneet, välineet ja henkilökunta. Sillä on vapaus käyttää tähän tehtävään sotavankeja ottaen huomioon tämän sopimuksen sotavankien työtä koskevassa alaosastossa olevat määräykset.

Kukin selkkauksen osapuolista on velvollinen mahdollisimman nopeasti antamaan toimistolle tämän artiklan neljännessä, viidennessä ja kuudennessa kappaleessa mainitut tiedot kaikista 4 artiklassa tarkoitetuista ja sen valtaan joutuneista vihollishenkilöistä. Puolueettomien tai ei-sotaakäyväin valtain on meneteltävä samoin niiden sanottuihin ryhmiin kuuluvien henkilöiden suhteen, jotka se on ottanut alueelleen.

Toimiston on kiireellisesti mahdollisimman nopein keinoin toimitettava nämä tiedot edelleen asianomaisille valloille käyttäen toiselta puolen suojelijavaltojen ja toiselta puolen 123 artiklassa tarkoitettun keskustuomiston välitystä.

Näiden tietojen tulee olla sen laatuista, että asianomaiset perheet voidaan niiden avulla nopeasti perehdyttää asiaan. Huomioon ottaen mitä 17 artiklassa määrätään, näiden tietojen, mikäli ne ovat tiedonantotoimiston hallussa, tulee jokaisen sotavangin osalta sisältää suku- ja etunimet, arvo, matrikkeli-(kantakortti-)numero, syntymäpaikka ja -aika, maininta siitä vallasta, josta hän on riippuvainen, isän etunimi ja äidin tyttönimi, sen henkilön nimi, jolle tieto on annettava, sekä osoite, jota on käytettävä vangille osoitetussa kirjeenvaihdossa.

Tiedonantotoimiston on asianomaisilta eri virastoilta saatava tiedot muutoksista, vapautuksista, kotiuttamisista, pakenemisista, sairaalaan sijoittamisista sekä kuolemantapauksista, ja se toimittaa ne edelleen ylempänä kolmannessa kappaleessa mainituin tavoin.

Niinikään on toimitettava säännönmukaisesti ja mikäli mahdollista kerran viikossa tietoja sellaisen vangin tilasta, joka on vakavasti sairas tai haavoittunut.

Tiedonantotoimiston on myös vastattava kaikkiin kyselyihin, jotka koskevat sotavankeja, heihin lukien ne, jotka ovat kuolleet vankeusaikanaan; sen on ryhdyttävä tarpeellisiin tiedusteluihin sellaisten siltä pyydettyjen tietojen hankkimiseksi, jotka siltä puuttuvat.

Kaikki toimiston antamat kirjalliset tiedoitukset on vahvistettava allekirjoituksin tai sinetein.

Tiedonantotoimisto on lisäksi velvollinen kokoamaan ja asianomaisille valloille toimittamaan kaikki henkilökohtaiset arvoesineet niihin lukien muuta kuin pidättäjävallan rahaa olevat rahaerät ja lähiomaisten kannalta tärkeiksi katsottavat asiakirjat, kun sellaisia esineitä on jäänyt sotavangilta hänen päästessään kotiutetuksi tai vapaaksi tai hänen paetessaan tai kuollessaan. Toimiston on lähetettävä nämä esineet sinetöidyissä paketeissa; näihin paketteihin on liitettävä selitys, joka osoittaa tarkoin sen henkilön, jolle esineet kuuluivat, sekä täydellinen luettelo paketin sisällyksestä. Muut kysymyksessä olevien sotavankien henkilökohtaiset esineet on palautettava sen mukaan kuin asianomaisten selkkauksen osapuolten välillä sovitaan.

123 artikla.

Keskustuomisto.

Sotavankien keskustiedonantotoimisto on perustettava puolueettomaan maahan. Punaisen Ristin kansainvälinen komitea tekee, mikäli se pitää sitä tarpeellisenä, asianomaisille valloille esityksen sellaisen toimiston järjestämisestä.

Tämän toimiston tehtävänä on keskittää kaikki sotavankeja koskevat tiedot, jotka se saa virallista tai

yksityistä tietä; sen on mahdollisimman joutuisasti toimitettava ne edelleen vankien kotimaahan tai sille vallalle, josta nämä ovat riippuvaisia. Sen tulee saada selkkauksen osapuolilta kaikki kohtuulliset helpotukset tietojen perille toimittamista varten.

Korkeita sopimuspuolia ja erityisesti niitä, joiden hyväksi keskustuimiston palvelukset koituvat, kehoitetaan antamaan toimistolle sen tarvitsemaa rahallista avustusta.

Edellä olevia määräyksiä ei ole tulkittava niin, että niillä tarkoitettaisiin rajoittaa Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ja 125 artiklassa mainittujen avustusyhdistysten ihmisystävällistä toimintaa.

124 artikla.

Vapautukset maksuista.

Kansallisilla tiedonantotoimistoilla ja keskustiedonantotoimistolla tulee olla kaikinpuolinen postimaksuvapaus sekä 74 artiklassa tarkoitetut vapautukset; lisäksi tulee sen saada mahdollisimman laaja lennätimaksuvapaus tai ainakin huomattavia maksujen alennuksia.

125 artikla.

Avustusyhdistyksien ja muut järjestöt.

Mikäli muuta ei johdu siitä, että pidättäjävallat katsovat välttämättömäksi ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin turvallisuutensa takaamiseksi tai muun hyväksyttävän tarpeen vaatiessa, sanotut vallat ovat velvolliset varaamaan parhaan vastaanoton uskonnollisille järjestöille, avustusyhdistyksille ja muille järjestöille, jotka tulevat avustamaan sotavankeja. Niiden on suotava näille sekä näiden asianmukaisesti valtuutetuille edustajille kaikki tarpeelliset helpotukset käyntien tekemiseksi sotavankien luona, avustusten tai kasvatus-, virkistys- ja uskonnollisiin tarkoituksiin soveltuvien välineiden, mitä alkuperää ne lienevätkin, jakamiseksi heille, taikka auttaakseen heitä vapaa-aikojensa järjestämiseen leirien sisäpuolella. Mainitunlaisia yhdistyksiä ja järjestöjä voidaan perustaa joko pidättäjävallan alueella tai toisessa maassa taikka voi niillä myös olla kansainvälinen luonne.

Pidättäjävalta voi rajoittaa niiden yhdistysten ja järjestöjen lukua, joiden valtuutetuilla on oikeus harjoittaa toimintaansa sen alueella ja valvonnassa, kuitenkin ehdoin, ettei sellainen rajoittaminen estä antamasta tehokasta ja riittävää apua kaikille sotavangeille.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean erikoisasema tällä alalla on oleva aina tunnustettu ja kunnioitettu.

Kun avustusten tai edellä mainittuihin tarkoituksiin soveltuvien välineiden antaminen sotavangeille tapahtuu tai viimeistään lyhyen ajan kuluessa sen jälkeen on avustusyhdistykselle tai lähettäjäjärjestölle toimitettava jokaisesta lähetyksestä kuitti, jonka sotavankien luottamusmies on allekirjoittanut. Samanaikaisesti on sotavankeja valvovien hallinnollisten viranomaisten annettava kuitit näistä lähetyksistä.

VI osa.

Sopimuksen täytäntöönpano. I alaosa. Yleisiä määräyksiä.

126 artikla.

Valvonta.

Suojelijavaltain edustajilla tai valtuutetuilla on oikeus mennä kaikkiin paikkoihin, missä on sotavankeja, erittäinkin eristämis-, pidätys- ja työpaikkoihin; heillä on oleva pääsy kaikkiin sotavankien käyttämiin huoneisiin. Heillä on myös oikeus käydä siirrettyjen sotavankien lähtö-, kauttakulku- ja saapumispaikoissa. Heillä on oikeus todistajien saapuvilla olematta keskustella sotavankien ja erityisesti heidän luottamusmiehensä kanssa, tarpeen vaatiessa tulkin välityksellä.

Suojelijavaltain edustajien ja valtuutettujen vapaassa vallassa on valita ne paikat, joissa he haluavat käydä; näiden käyntien lukua ja pituutta ei saa rajoittaa. Käynnit voidaan kieltää vain pakottavan sotilaallisen välttämättömyyden niin vaatiessa ja ainoastaan poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti.

Pidättäjältä sekä se valta, josta käyntien tarkoittamat sotavangit ovat riippuvaisia, voivat tarpeen vaatiessa sopia keskenään siitä, että näiden sotavankien kotimaan kansalaiset saavat ottaa osaa käynteihin.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean jäsenillä on samat etuoikeudet. Näiden valtuutettujen määrääminen edellyttää sen vallan suostumusta, jonka vallassa käyntien tarkoittamat sotavangit ovat.

127 artikla.

Sopimuksen levittäminen.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat asianomaisissa maissansa levittämään mahdollisimman laajalti, sekä rauhan että sodan aikana tämän sopimuksen tekstiä ja erittäinkin liittämään sen opiskelun sotilas- ja mikäli mahdollista, siviilikoulutuksen ohjelmiin niin että sen periaatteet tulisivat kaikkien sen sotavoimain ja koko sen väestön tuntemiksi.

Sotilas- ja muilla viranomaisilla, jotka sodan aikana joutuvat olemaan vastuussa sotavangeista, tulee olla tämän sopimuksen teksti ja heidän tulee olla erityisesti perehdytettyjä sen määräyksiin.

128 artikla.

Käännökset. Soveltamislait.

Korkeiden sopimuspuolten on ilmoitettava toisilleen Sveitsin liittoneuvoston ja vihollisuuksien aikana suojelijavaltain välityksellä tämän sopimuksen viralliset käännökset sekä sen soveltamiseksi antamansa lait ja ohjesäännöt.

129 artikla.

Rangaistusseuraamukset. I. Yleistä.

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin lainsäädäntötoimiin teon luonnetta vastaavien rangaistusseuraamusten säätämiseksi henkilöille, jotka tekevät tai käskvät toisen tekemään jonkin sellaisen törkeän rikoksen tätä sopimusta vastaan kuin seuraavassa artiklassa määritellään.

Jokainen sopimuspuoli on velvollinen etsiskelemään henkilöitä, joita syytetään siitä, että he ovat tehneet tai käskeneet toisen tekemään jonkin sanotunlaisista törkeistä rikoksista, ja sen on saatettava heidät omien tuomioistuintensa tutkittaviksi, mikä heidän kansallisuutensa lieneekin. Se voi myöskin, jos se niin mieluummin tahtoo, sen omaan lainsäädäntöön sisältyvien määräysten

mukaisesti luovuttaa heidät tuomittaviksi toiselle asianomaiselle sopimuspuolelle, mikäli tällä sopimuspuolella on esitettävänä riittävän raskauttavia seikkoja syytettyä vastaan.

Kunkin sopimuspuolen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin saadakseen lakkaamaan muut tämän sopimuksen vastaiset teot kuin ne, joita seuraavassa artiklassa olevan määritelmän mukaan on pidettävä törkeinä.

Syytetyt saavat joka tapauksessa osakseen sellaiset oikeudenkäynnin ja vapaan puolustuksen takeet, jotka eivät ole vähäisempiä kuin ne, joita 105 ja seuraavissa artikloissa tarkoitetaan.

130 artikla.

II. Törkeät rikokset.

Edellisessä artiklassa tarkoitettuja törkeitä rikoksia ovat ne, joihin sisältyy jokin seuraavista teoista, mikäli kuin se kohdistuu tällä sopimuksella suojeltuun henkilöön tai omaisuuteen: tahallinen surmaaminen, kidutus tai epäinhimillinen kohtelu, biologiset kokeilut siihen luettuina, tahallinen suuren kärsimyksen aiheuttaminen tai törkeä ruumiilliseen koskemattomuuteen tai terveyteen kohdistuva loukkaus, sotavangin pakottaminen palvelemaan vihollisvallan aseellisissa voimissa ja tahallinen teko, jolla sotavangilta riistetään oikeus tulla säännönmukaisesti ja puolueettomasti tuomituksi tämän sopimuksen määräyksiä noudattaen.

131 artikla.

III. Sopimuspuolten vastuu.

Mikään Korkein sopimuspuolista ei voi vapauttaa itseään tai toista sopimuspuolta vastuusta, johon se tai toinen sopimuspuoli on joutunut edellisessä artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta.

132 artikla.

Tutkintamenettely.

Selkkauksen osapuolen pyynnöstä on asianomaisen osapuolen määräämällä tavalla toimitettava tutkinta kaikista väitetyistä tämän sopimuksen loukkauksista.

Jos tutkinnassa noudatettavista menettelyistä ei päästä yksimielisyyteen, osapuolten on yhteisesti valittava välimies, joka ratkaisee, mitä menettelyä on noudatettava.

Sitten kun loukkaus on todettu, selkkauksen osapuolten on tehtävä siitä loppu ja tukahdutettava se mahdollisimman pikaisesti.

VI osa.

Sopimuksen täytäntöönpano. II alaosa. Loppumääräyksiä.

133 artikla.

Kielet.

Tämä sopimus on laadittu ranskaksi ja englanniksi. Molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Sveitsin liittoneuvosto laadituttaa sopimuksesta viralliset käännökset venäjän- ja espanjankielille.

134 artikla.

Suhde vuoden 1929 sopimukseen.

Tämä sopimus korvaa 27 päivänä heinäkuuta 1929 tehdyn sopimuksen Korkeiden sopimuspuolten välisissä suhteissa.

135 artikla.

Suhde Haagin sopimukseen.

Niiden valtojen välisissä suhteissa, joita sitoo Haagissa 29 päivänä heinäkuuta 1899 tai 18 päivänä lokakuuta 1907 tehty, maasodan lakeja ja tapoja koskeva sopimus ja jotka ovat osallisia nyt tehtyyn sopimukseen, viimeksi mainittu täydentää sanottujen Haagin sopimusten liitteenä olevan ohjesäännön II osastoa.

136 artikla.

Allekirjoittaminen.

Tämä sopimus, jonka päivämäärä on tämä päivä, voidaan 12 päivään helmikuuta 1950 mennessä allekirjoittaa niiden valtojen nimissä, jotka olivat edustettuina Genèvessä 21 päivänä huhtikuuta 1949 avatussa konferenssissa, samoin kuin myös sanotussa konferenssissa edustamatta olleiden valtojen nimissä, mikäli ne ovat osallisia 27 päivänä heinäkuuta 1929 tehtyyn sopimukseen.

137 artikla.

Ratifiointi.

Tämä sopimus on ratifioitava niin pian kuin mahdollista ja ratifioimiskirjat talletettava Berniin.

Kunkin ratifioimiskirjan tallettamisesta laaditaan pöytäkirja, josta Sveitsin liittoneuvosto toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille niille valloille, joiden nimissä sopimus on allekirjoitettu tai yhtymisilmoitus annettu.

138 artikla.

Voimaantulo.

Tämä sopimus tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun vähintään kaksi ratifioimiskirjaa on talletettu.

Sen jälkeen sopimus tulee kunkin Korkean sopimuspuolen osalta voimaan kuuden kuukauden kuluttua sen ratifioimiskirjan tallettamisesta.

139 artikla.

Sopimukseen yhtyminen.

Tähän sopimukseen voi sen voimaantulopäivän jälkeen yhtyä jokainen valta, jonka nimessä sitä ei ole allekirjoitettu.

140 artikla.

Yhtymisilmoitukset.

Yhtymiset on kirjallisesti ilmoitettava Sveitsin liittoneuvostolle ja ne tulevat voimaan kuuden kuukauden kuluttua niiden vastaanottamisesta.

Sveitsin liittoneuvoston on tiedoitettava yhtymisistä kaikille valloille, joiden nimessä sopimus on allekirjoitettu tai yhtymisilmoitus tehty.

141 artikla.

Välitön voimaantulo.

Tilanteet, joita tarkoitetaan 2 ja 3 artiklassa, saattavat välittömästi voimaan ratifioimiset ja yhtymiset, joita koskevan tallettamisen tai ilmoituksen selkkauksen osapuoli on tehnyt ennen vihollisuuksien tai valtauksen alkamista tai sen jälkeen. Selkkauksen osapuolilta saapuneista ratifioimisista ja yhtymisistä on Sveitsin liittoneuvoston tiedoitettava kaikkien nopeinta tietä käyttäen.

142 artikla.

Irtisanominen.

Kukin Korkeista sopimuspuolista saattaa irtisanoa tämän sopimuksen.

Irtisanominen on kirjallisesti ilmoitettava Sveitsin liittoneuvostolle. Tämän on tiedoitettava irtisanomisesta kaikkien Korkeiden sopimuspuolten hallituksille.

Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua sen ilmoittamisesta Sveitsin liittoneuvostolle. Kuitenkaan ei irtisanomisella, josta on tehty ilmoitus irtisanovan vallan ollessa osallisena selkkaukseen, ole mitään vaikutusta niin kauan kuin rauhaa ei ole tehty eikä missään tapauksessa niin kauan kuin tämän sopimuksen suojelemien henkilöiden vapauttamista ja kotiuttamista koskevat toimenpiteet ovat loppuun suorittamatta.

Irtisanominen on voimassa ainoastaan irtisanovan vallan suhteen. Sillä ei ole mitään vaikutusta velvoituksiin, joiden täyttämiseen selkkauksen osapuolet ovat sidotut kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden nojalla sellaisina kuin ne ilmenevät sivistyskansojen kesken muodostuneesta käytännöstä, inhimillisyyden laeista ja julkisen omantunnon vaatimuksista.

143 artikla.

Rekisteröiminen Yhdistyneissä Kansakunnissa.

Sveitsin liittoneuvosto rekisteröittää tämän sopimuksen Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä. Niinikään Sveitsin liittoneuvosto ilmoittaa Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristölle kaikista sen vastaanottamista ratifioimisista, yhtymisistä ja irtisanomisista, jotka koskevat tätä sopimusta.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, talletettuaan kukin valtuutuksensa, ovat merkinneet nimikirjoituksensa tähän sopimukseen.

Tehty Genève:ssä 12 päivänä elokuuta 1949 ranskan- ja englanninkielillä. Alkuperäinen kappale on talletettava Sveitsin valaliiton arkistoon. Sveitsin liittoneuvosto lähettää oikeaksi todistetun jäljennöksen sopimuksesta kullekin allekirjoittajavaltiolle sekä niille valtioille, jotka myöhemmin yhtyvät sopimukseen.

LIITE I. Mallisopimus haavoittuneiden ja sairaiden sotavankien välittömästä kotiuttamisesta ja puolueettoman maan hoitoon sijoittamisesta.

(katso 110 artiklaa)

I. - Välitöntä kotiuttamista ja puolueettoman maan hoitoon sijoittamista koskevat periaatteet.

A. Välitön kotiuttaminen.

Välittömästi on kotiutettava:

1) Kaikki sotavangit, jotka trauman seurauksena potevat seuraavia vammoja: jäsenen menetys, halvaus, nivel- tai muu vamma, mikäli vamma käsittää ainakin toisen käden tai jalan menettämisen tai on toisen käden tai jalan menettämisen veroinen.

Varaamalla laajemman tulkinnan mahdollisuus on seuraavia tapauksia pidettävä yhden käden tai jalan menettämisen veroisina:

a) käden tai kaikkien sormien menettäminen tai toisen käden peukalon ja etusormen menettäminen; jalan menettäminen tai toisen jalan kaikkien varpaiden ja jalkaterän menettäminen;

b) nivelen jäykkyys (ankylosis), luukudoksen menettäminen, arpeutumisen aiheuttama kutistuminen, joka poistaa toimintakyvyn yhdeltä suurista nivelistä tai toisen käden kaikista sorminivelistä;

c) pitkien luiden valenivel;

d) epämuodostumat, jotka johtuvat luunmurtumasta tai muusta vammasta ja jotka vakavasti haittaavat toimintaa ja kuormituskykyä.

2) Kaikki haavoittuneet sotavangit, joiden tila on muodostunut siinä määrin kroonilliseksi, että lääketieteellisen ennusteen perusteella paraneminen ei näytä hoidosta huolimatta olevan odotettavissa haavoittumispäivää seuraavan vuoden kuluessa, kuten esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

a) projektiili sydämessä, vaikka lääkinnöllinen sekakomissio ei voisikaan tutkimushetkellä todeta mitään vakavaa häiriötä;

b) metallisiru aivoissa tai keuhkoissa, vaikka lääkinnöllinen sekakomissio ei voisikaan tutkimushetkellä todeta mitään paikallis- tai yleisreaktiota siitä;

c) luumätä, kun toipumista ei voi odottaa vuoden kuluessa vahingoittumisesta ja joka näyttää todennäköisesti päättyvän nivelen jäykkyyteen (ankyloosiin) tai muuhun huonontumiseen, joka on käden tai jalan menettämisen veroinen;

d) perforoiva tai märkivä vamma isoissa nivelissä;

e) kallovamma, jossa luukudos puuttuu tai on muuttunut;

f) kasvojen vioittuminen tai palovamma, jossa on kudospuutos ja toiminnallisia häiriöitä;

g) selkäydinvamma;

h) perifeeristen hermojen vioittuma, jonka seuraukset ovat verrattavissa käden tai jalan menettämiseen, ja joiden hoito vaatii enemmän kuin yhden vuoden vahingoittumispäivästä lukien,

esimerkiksi: hartia- tai lumbosaksaalisen punoksen vioittuminen, medianus- tai iskiashermon vioittuminen, samoin kombinoitu varttinä- ja kyynärhermon vioittuminen tai lateraalisen popliteahermon (N. peroneus communis) ja medinaalisen popliteahermon (N. tihialis) kombinoitu vioittuminen, jne. Erillinen varttinähermon (musculospiral), kyynärhermon, lateraalisen ja medinaalisen popliteahermon vioittuminen ei oikeuta kotiuttamista paitsi kontrakturatapauksissa tai vakavan neurotroofisen häiriön ollessa kyseessä;

i) virtsaelinvioittumat, jotka tekevät ne toimintakyvyttömiksi.

3) Kaikki sairaat sotavangit, joiden tila on muodostunut siinä määrin kroonilliseksi, että lääketieteellisen ennusteen mukaan paraneminen ei näytä hoidosta huolimatta olevan odotettavissa sairauden alkamisesta seuraavan vuoden kuluessa, kuten esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

a) minkä tahansa elimen progredioiva tuberkuloosi, jota lääketieteellisen ennusteen mukaisesti, ei voida saattaa terveeksi tai ainakin huomattavasti parantaa hoidolla puolueettomassa maassa;

b) nesteiden keuhkopussintulehdus;

c) vakavat ei-tuberkuloottiset parantumattomiksi oletetut hengityselinten taudit, esim. vakava keuhkojen laajentuminen siihen liittyvine keuhkoputkien tulehduksineen tai ilman niitä; krooninen astma *); krooninen keuhkoputkien tulehdus *) joka on kestänyt yli yhden vuoden vankeudessa; keuhkoputkien laajentuma *); jne.

d) verenkiertoelinten vakavat krooniset sairaudet, esim. läppäviat ja sydämen lihastulehdus *), jotka ovat osoittaneet merkkejä verenkiertohäiriöstä vankeuden aikana, vaikka lääkinnöllinen sekakomissio ei voi osoittaa tutkimushetkellä mitään sellaisia merkkejä; sydänpussin ja verisuonten sairaudet (Buergerin tauti, aneurysmat suurissa verisuonissa); jne.

e) vakavat krooniset ruuansulatuselinten sairaudet, esim. maha- tai pohjukaissuolihaava; vankeudessa suoritettujen mahalaukkuleikkausten jälkitilat, krooninen gastritis, suolitulehdus tai paksusuolen tulehdus, jotka ovat kestäneet yli vuoden ja ovat vakavasti vaikuttaneet yleistilaan; maksacirrosi; krooniset sappirakkoviat *); jne.

f) vakavat krooniset virtsa- ja sukupuolielinten sairaudet, esim. krooniset munuaistaudit, jotka aiheuttavat huonokuntoisuutta; munuaisen poistaminen munuaistuberkuloosin tähden; krooninen munuaispikaritulehdus tai krooninen virtsarakkotulehdus; hydronephrosis tai pyonephrosis; vaikeat krooniset gynekologiset tilat; normaali raskaus tai obstetriset häiriöt, joita on mahdotonta korjata puolueettomassa maassa; jne.

g) vaikeat krooniset keskus- ja perifeerisen hermoston taudit, esim. kaikki ilmeiset psykoosit ja psykoneuroosit, sellaiset kuin vakava hysteria, vakava vankeuspsykoneurosis jne. asianmukaisesti erikoislääkärin toteamana *); mikä tahansa epilepsia asianmukaisesti leirilääkärin toteamana *); aivoverisuonten kalkkeutuminen; krooninen hermotulehdus, joka on kestänyt yli yhden vuoden; jne.

h) vakava, krooninen neuro-vegetatiivisen systeemin sairaus, jossa on huomattava henkisen tai ruumiillisen kunnon huonontuminen, huomattava painon väheneminen ja yleinen astenia;

i) molempien silmien sokeus, tai yhden silmän sokeus, jos toisen silmän näkö on laseilla korjattunakin vähemmän kuin 1; näkö tarkkuuden väheneminen, jossa on mahdotonta palauttaa sitä laseilla korjattunakaan tarkkuuteen 1/2 ainakin toisessa silmässä *), muut vakavat silmäsairaudet, esim. glaucoma; iritis; chorioiditis; trachoma; jne.

k) kuulohäiriöt, kuten täydellinen, toispuolinen kuurous, jos toinen korva ei voi erottaa tavallista

puhetta yhden metrin matkalta *); jne.

l) vakavat aineenvaihdunnan sairaudet, esim. sokeritauti, joka vaatii insuliinin käyttöä; jne.

(Lääkinnöllisen sekakomission päätöksen on suuressa määrin perustuttava niihin merkintöihin, joita sotavankien kanssa samaa kansallisuutta olevat leirilääkärit ja kirurgit ovat tehneet, tai pidättäjävallan erikoislääkärien tutkimukseen.)

m) vakavat sisäeritteisten rauhasen häiriöt, esim. thyreotoxicosis; hypothyreosis; Addisonin tauti; Simmendingin kakeksia, tetania; jne.

n) vakavat ja krooniset vertamuodostavien elinten häiriöt;

o) vakavat, krooniset myrkytystapaukset, esim. lyijymyrkytys, elohopeamyrkytys, morfinismi, kokainismi, alkoholismi, kaasumyrkytys tai sädevammat; jne.

p) krooniset liikuntaelinten sairaudet, joissa on ilmeisiä toiminnallisia häiriöitä, esim. arthritis deformaus; primäärinen ja sekundäärinen progressiivinen polyarthritis; reumatismi, johon liittyy vakavia kliinisiä oireita; jne.

q) vakavat krooniset ihosairaudet, jotka eivät asetu hoidosta;

r) mikä tahansa pahanlaatuinen kasvain;

s) vakavat krooniset infektioaudit, jotka ovat puhkeamisestaan lähtien kestäneet yli vuoden ajan, esim. malaria, jossa on vakava elimellinen huonontuminen, ameeba tai basilläärinen dysenteria, jossa on vakavia häiriöitä; tertiäärinen viskeraalinen kuppatauti, joka on hoidolle resistentti; spitaali; jne.

t) vakava avitaminosis tai vakava nälästä johtuva nääntyminen.

(Lääkinnöllisen sekakomission päätöksen on suuressa määrin perustuttava niihin merkintöihin, joita sotavankien kanssa samaa kansallisuutta olevat leirilääkärit ja kirurgit ovat tehneet, tai pidättäjävallan erikoislääkärien tutkimukseen.)

B. Puolueettoman maan hoitoon sijoittaminen.

Puolueettoman maan hoitoon sijoitettaviksi on esitettävä:

1) Kaikki haavoittuneet sotavangit, joiden paraneminen ei ole sotavankeudessa odotettavissa, mutta jotka saattavat tulla terveiksi tai joiden tila saattaa huomattavasti parantua, jos heidät sijoitetaan puolueettoman maan hoitoon;

2) sotavangit, joilla on tuberkuloosi, minkä laatuinen tahansa ja missä elimessä tahansa, ja joiden hoitaminen puolueettomassa maassa todennäköisesti aikaansaisi heidän tervehtymisensä tai heidän tilansa huomattavan parantumisen, lukuun ottamatta ensi asteen tuberkuloosia, joka on parantunut ennen vangiksi joutumista;

3) sellaisen taudin saaneet sotavangit, joka vaatii hengitys-, verenkierto-, ruuansulatuselinten, hermoston, aistin-, sukupuoli- ja virtsa-, iho-, liikunto, yms. elinten hoitoa, mikäli sellainen hoito ilmeisesti tuottaisi parempia tuloksia puolueettomassa maassa kuin vankeudessa;

4) sotavangit, joilta vankeudessa on, ei-tuberkuloottisen munuaissairauden vuoksi, poistettu munuainen; paranemassa olevat tai piilevät luumätätapaukset; sokeritauti, joka ei vaadi insuliinin

käyttöä; jne.

5) sotavangit, jotka ovat saaneet sodasta tai vankeudesta aiheutuneen neuroosin.

Jos vankeusneuroositapauksissa parantuminen ei ole seurannut kolmessa kuukaudessa puolueettoman maan hoitoon sijoittamisesta tai tämän ajan päätyttyä lopullinen parantuminen ei ilmeisesti ole lähellä, on kotiuttaminen toimitettava;

6) kaikki sotavangit, jotka ovat saaneet kroonisen myrkytyksen (kaasut, metallit, alkaloidit jne.) ja joiden osalta toiveet parantumisesta puolueettomassa maassa ovat erittäin suotuisat;

7) kaikki naispuoliset sotavangit, jotka ovat raskaina tai joilla on äiteinä huomassaan imetettäviä tai pieniä lapsia.

Puolueettoman maan hoitoon sijoittaminen ei saa koskea seuraavia tapauksia:

1) asianmukaisesti todettuja kroonillisia psykooseja;

2) elimellisiä tai toiminnallisia hermotauteja, joita on pidettävä parantumattomina;

3) tarttuvia tauteja sinä aikana kuin ne ovat tartunta-asteella, tuberkuloosia lukuun ottamatta.

II. - Yleensä huomioon otettavaa.

1) Edellä mainittuja ehtoja on yleensä tulkittava ja sovellettava niin laajassa mielessä kuin mahdollista.

Sodasta tai vankeudesta aiheutuneiden neuropaattisten tai psykopaattisten tilojen samoin kuin kaikenasteisten tuberkuloositapausten on erityisesti päästävä osallisiksi tästä vapaamielisestä tulkinnasta. Sotavankeja, jotka ovat saaneet useita haavoja, joista mikään ei erillisenä oikeuttaisi kotiuttamiseen, on tutkittava samassa hengessä, ottaen huomioon haavojen lukumäärästä aiheutuva traumaattinen neuroosi.

2) Kaikki tapaukset, jotka kiistattomasti tuottavat oikeuden välittömään kotiuttamiseen (amputatio, täydellinen sokeus tai kuurous, avoin keuhkotuberkuloosi, mielenhäiriö, pahanlaatuinen kasvain jne.) on tutkittava sekä niistä aiheutuvat kotiuttamiset suoritettava niin pian kuin mahdollista leirin lääkärin tai pidättäjävallan asettamien sotilaslääkärikomissioiden toimesta.

3) Vammat ja sairaudet, jotka ovat sotaa aikaisempia eivätkä ole pahentuneet, sekä sodassa saadut vammat, jotka eivät ole estäneet ryhtymästä uudelleen sotapalvelukseen, eivät tuota oikeutta välittömään kotiuttamiseen.

4) Näitä määräyksiä on tulkittava ja sovellettava yhtäläisesti kaikissa selkkaukseen osallistuvissa valtioissa. Asianomaisten valtain ja viranomaisten on suotava lääkinnöllisille sekakomissioille kaikki niiden tehtävien täyttämiseen tarpeelliset helpotukset.

5) Edellä I otsakkeen kohdalla mainitut esimerkit ovat vain tyypillisiä tapauksia. Niitä tapauksia, jotka eivät ole tarkoin näiden määräysten mukaisia, on arvosteltava sotavankien kohtelusta tehdyn sopimuksen 110 artiklassa olevien määräysten ja tähän mallisopimukseen sisältyvien periaatteiden hengessä.

LIITE II. Lääkinnöllisiä sekakomissioita koskeva ohjesääntö.

(katso 112 artiklaa.)

1 artikla.

Sopimuksen 112 artiklassa tarkoitetuissa lääkinnöllisissä sekakomissioissa on oleva kolme jäsentä, joista kahden tulee kuulua puolueettomaan maahan ja kolmas on pidättäjävallan määrättävä. Yksi puolueettomista jäsenistä on toimiva puheenjohtajana.

2 artikla.

Puolueettomat kaksi jäsentä on Punaisen Ristin kansainvälisen komitean määrättävä pidättäjävallan pyynnöstä ja toimimalla yhteisymmärryksessä suojelijavallan kanssa. Heidän kotipaikkansa saattaa olla heidän kotimaassaan tai muussa puolueettomassa maassa tai pidättäjävallan alueella.

3 artikla.

Puolueettomien jäsenten on saatava toimiinsa asianomaisten selkkauksen osapuolten hyväksyminen, jonka nämä ilmoittavat Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle ja suojelijavallalle. Tämän ilmoituksen tapahduttua jäsenet katsotaan pätevästi määrättyiksi.

4 artikla.

Riittävä luku varajäseniä on myös määrättävä astumaan tarvittaessa varsinaisten jäsenten sijaan. Heidät on määrättävä samalla kuin varajäsenet tai ainakin niin pian kuin mahdollista.

5 artikla.

Jos Punaisen Ristin kansainvälinen komitea ei jostakin syystä voi ryhtyä toimiin puolueettomien jäsenten määräämiseksi, on niihin ryhtyminen suojelijavallan asiana.

6 artikla.

Mikäli mahdollista on molempien puolueettomien jäsenten oltava lääkäreitä ja toisen heistä kirurgi.

7 artikla.

Puolueettomien jäsenten tulee olla täysin riippumattomia selkkauksen osapuolista, joiden on suotava kaikki helpotukset heidän velvollisuuksiensa täyttämiseksi.

8 artikla.

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean on antaessaan tämän ohjesäännön 2 ja 4 artiklassa tarkoitettut määräykset vahvistettava määräyksen saaneiden toimiehdot yhteisymmärryksessä pidättäjävallan kanssa.

9 artikla.

Lääkinnöllisen sekakomitean on aloitettava työnsä niin pian kuin mahdollista sen jälkeen kun puolueettomat jäsenet on hyväksytty ja joka tapauksessa kolmen kuukauden kuluessa sellaisesta hyväksymisestä.

10 artikla.

Lääkinnöllisten sekakomiteain on tutkittava kaikki sotavankisopimuksen 113 artiklassa tarkoitettut vangit. Niiden on ehdotettava kotiuttamista, kotiuttamisen hylkäämistä tai asian lykkäämistä uuden tutkimuksen toimittamiseksi. Niiden päätöksenä on enemmistön mielipide.

11 artikla.

Lääkinnöllisen sekakomitean päätöksistä kussakin asiassa on tarkastuskäyntiä seuraavan kuukauden kuluessa tiedoitettava pidättäjävallalle, suojelijavallalle sekä Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle. Lääkinnöllisen sekakomitean on niinkään annettava kullekin tarkastetulle vangille tieto tehdystä päätöksestä ja sen on annettava sille, jonka kotiuttamista on ehdotettu, tähän sopimukseen liitetyn mallin mukainen todistus.

12 artikla.

Pidättäjävalta on velvollinen panemaan täytäntöön lääkinnöllisten sekakomiteain päätökset kolmen kuukauden kuluessa siitä kun se on saanut vastaanottaa asianomaisen tiedoituksen sellaisista päätöksistä.

13 artikla.

Ellei ketään puolueetonta lääkäriä ole siinä maassa, jossa lääkinnöllisten sekakomiteain toimintaa näyttää tarvittavan, ja jos jostakin syystä on mahdotonta määrätä toisessa maassa asuvia puolueettomia lääkäreitä, pidättäjävallan on, yhteisymmärryksessä suojelijavallan kanssa, asetettava lääkinnöllinen komissio, jonka on otettava täyttääkseen samat tehtävät kuin lääkinnöllinen sekakomitea, lukuun ottamatta kuitenkaan mitä tämän ohjesäännön 1, 2, 3, 4, 5 ja 8 artiklassa määrätään.

14 artikla.

Lääkinnöllisten komissioiden tulee toimia pysyväisesti ja niiden on tarkastettava kukin leiri enintään kuuden kuukauden väliajoin.

LIITE III. Yhteisavustusten ohjesääntö.

(katso 73 artiklaa)

1 artikla.

Luottamusmiehillä on oikeus jakaa yhteisavustuslähetykset, joista he ovat vastuussa, kaikille heidän leireihinsä hallinnollisesti kuuluville vangeille, niihin lukien ne, jotka ovat sairaaloissa taikka vankiloissa tai muissa rangaistuslaitoksissa.

2 artikla.

Yhteisavustuslähetyksen jakelu on toimitettava lahjoittajien antamien ohjeiden sekä luottamusmiesten laatiman suunnitelman mukaisesti. Lääkeavustusten jakelu on kuitenkin ensi sijassa toimitettava yhteisymmärryksessä vanhempien lääkintäupseerien kanssa ja nämä voivat sairaaloissa ja sairassuojissa poiketa sanotuista ohjeista sikäli kuin heidän potilaittensa tarpeet sitä vaativat. Näissä puitteissa jakelun tulee aina tapahtua tasapuolisesti.

3 artikla.

Vastaanotettujen tavarain laadun ja määrän toteamiseksi sekä niistä lahjoittajille annettavain yksityiskohtaisten selostusten laatimiseksi luottamusmiehillä ja heidän apulaisillaan on oikeus päästä heidän leiriensä lähellä oleviin avustuslähetyksen saapumispaikkoihin.

4 artikla.

Luottamusmiehillä on suotava kaikki tarpeelliset helpotukset, jotta he voisivat todeta, onko yhteisavustusten jakelu heidän leiriensä kaikissa ala- ja lisäosastoissa tapahtunut heidän ohjeittensa mukaisesti.

5 artikla.

Luottamusmiehillä on oikeus täyttää tai antaa työkuntien luottamusmiehillä tai sairaaloiden tai sairassuojien vanhemmille lääkintäupseereille täytettäväksi lomakkeita tai kyselykaavakkeita, jotka ovat tarkoitettuja lahjoittajia varten ja koskevat yhteisavustuksia (jakelua, tarpeita, määriä jne.). Nämä lomakkeet ja kyselykaavakkeet on asianmukaisesti täytettyinä viivytyksettä toimitettava edelleen lahjoittajille.

6 artikla.

Siinä tarkoituksessa, että yhteisavustusten säännöllinen jakelu sotavangeille varmistettaisiin heidän leireissään ja että voitaisiin tyydyttää tarpeet, jotka syntyvät uusien sotavankiryhmien saapumisesta, sotavankien luottamusmiehillä on oikeus muodostaa ja pitää tarpeellisia varastoja saapuneista yhteisavustuksista. Tätä varten heidän käytettävänä pitää olla soveliaita varastosuojia; kukin varastosuoja on varustettava kahdella lukolla, joista toisen avaimet pitää hallussaan luottamusmies ja toisen leirin komentaja.

7 artikla.

Milloin yhteislähetys on saatu vaatteita, kullakin sotavangilla on oikeus pitää itsellään vähintään yksi kokonainen vaatekerta. Jos vangeilla on useampia kuin yksi vaatekerta, luottamusmiehellä on valta ottaa pois liikavaatteet niiltä, joilla on suurin luku vaatekertoja, tai erityisiä vaatekappaleita, jotka eivät ole ainoita, mikäli sellainen toimenpide on välttämätön huonommin varustettujen vankien tarpeiden tyydyttämiseksi. Hän ei kuitenkaan saa ottaa pois toista alusvaatekertaa taikka toisia sukkiä tai kenkiä, ellei se ole ainoa keino tällaisten esineiden hankkimiseksi vangille, jolta ne kokonaan puuttuvat.

8 artikla.

Korkeat sopimuspuolet ja erityisesti pidättäjävallat ovat velvolliset, sikäli kuin suinkin on mahdollista eivätkä väestön elintarvikkeiden säännöstelystä johtuvat rajoitukset ole esteenä sallimaan ostosten teon alueellaan yhteisavustusten jakamiseksi sotavangeille. Niiden on vastaavasti helpotettava rahavarojen siirtoja sekä muiden teknillistä tai hallinnollista laatua olevien rahataloudellisten toimenpiteiden suorittamista, jotka koskevat sellaisia ostoksia.

9 artikla.

Edellä olevien määräysten estämättä sotavangeilla säilyy oikeus vastaanottaa yhteisavustuksia ennen eristämispaikkaan saapumista tai heidän kuljetuksensa aikana. Niinikään pysyy suojelijavallan, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean sekä muun sellaisen ihmisystävällisen järjestön edustajilla, joka antaa apuaan sotavangeille ja on vastuussa avustuslähetysten perille toimittamisesta, mahdollisuus varmistaa sellaisten lähetysten jakelu niiden vastaanottajille kaikin muin soveliaiksi katsominsa keinoin.

LIITE IV. E. Kotiuttamistodistus.

(katso liitettä II, artikla 11)

KOTIUTTAMISTODISTUS.

Päiväys: Leiri: Sairaala: Nimi: Etunimet: Syntymäaika: Arvo: Matrikkelin n:o: Vangin n:o:
Haavoittumissairaus: Komission päätös:

Lääkinnöllisen sekakomission
puheenjohtaja:

A = välitön kotiuttaminen

B = puolueettoman maan hoitoon sijoittaminen

C = uusintatarkastus seuraavan komission toimesta

LIITE V. Sotavankien omaan maahansa lähettämiä maksuja koskevat ohjeet.

(katso 63 artiklaa)

1) Ilmoituksessa, joka mainitaan 63 artiklan 3 kappaleessa, on seuraavat tiedot:

a) maksun lähettäneen vangin 17 artiklassa tarkoitettu matrikkeli-(kantakortti)-numero, arvo, sukunimi ja etunimet;

b) kotimaassa olevan maksunsaajan nimi ja osoite;

c) suoritettava rahamäärä ilmaistuna pidättäjävallan rahassa.

2) Tämän ilmoituksen allekirjoittaa sotavanki. Ellei hän osaa kirjoittaa, panee hän siihen todistajan oikeaksi vahvistaman nimimerkin. Luottamusmies varmentaa niinkään ilmoituksen.

3) Leirin komentaja liittää tähän ilmoitukseen todistuksen siitä, että asianomaisen sotavangin saatavasaldo ei ole maksettavaa määrää pienempi.

4) Nämä ilmoitukset voidaan tehdä luetteloiden muodossa. Luetteloiden jokainen lehti on luottamusmiehen varmennettava ja leirin komentajan todistettava oikeaksi.